

Plán bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stavenisku

Účel:

Tento dokument v zmysle § 5 ods. 2 písm. b). NV 396/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko definuje pravidlá bezpečnosti práce a požiadavky týkajúce sa ochrany zdravia, požiarnej ochrany a ochrany životného prostredia na stavenisku počas realizácie projektu. Táto príručka je neoddeliteľnou súčasťou subdodávateľskej zmluvy.

Použité skratky:

BOZP	bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
DRS	dokumentácia na realizáciu stavby
DSP	dokumentácia na stavebné povolenie
DSRS	dokumentácia skutočného realizovania stavby
FO	fyzická osoba
IP	inšpektorát práce
IS	inžinierske siete
KBÚ	karta bezpečnostných údajov nebezpečnej látky alebo prípravku
KÚ	katastrálne územie
MK	miestna komunikácia
NN	nízke napätie
NTL	nízkotlakový
OOPP	osobné ochranné pracovné prostriedky
OP	ochranné pásmo
OPP	ochrana pred požiarmi
PO	právnická osoba
SBÚ	Slovenský banský úrad
STL	strednotlakový
SZČO	samostatne zárobkovo činná osoba (samozamestnávateľ)
TPP	technologický alebo pracovný postup
VN	vysoké napätie
VO	verejné osvetlenie
VTL	vysokotlakový
VVN	veľmi vysoké napätie
ZS	zariadenie staveniska
ZVN	zvlášť vysoké napätie

Predslov:

Tento plán BOZP bol vypracovaný na základe dokladov a informácii o dotknutej stavbe a je určený výhradne pre potreby realizácie dotknutej stavby.

Každý zhotoviteľ musí byť oboznámený so všetkými bezpečnostnými požiadavkami platnej legislatívy vzťahujúcimi sa na ním vykonávané práce a je zodpovedný za ich dodržiavanie, pričom ich dodržiavanie musí neustále vyžadovať od svojich zamestnancov ako aj zamestnancov subdodávateľov. Plán BOZP na stavenisku nenahrádza zákony, právne úpravy, normy a ostatné predpisy vzťahujúce sa na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v súvislosti s vykonávanými stavebnými činnosťami.

Oboznámenie zamestnancov s Plánom BOZP na stavenisku neslúži ako náhrada oboznámenia zamestnancov s predpismi na zaistenie BOZP. Každý zhotoviteľ musí zabezpečiť, aby jeho zamestnanci mali požadovanú kvalifikáciu a zdravotnú spôsobilosť na ním vykonávané práce, a zároveň náležitý dozor tak, aby bezpečne zvládli rizikové situácie súvisiace s vykonávanými prácami.

Obsah

Plán bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stavenisku	1
Použité skratky:	2
Predslov: 3	
1. Úvod	7
1.1. Stratégia BOZP	7
1.2. Požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP)	7
2. Vstupné podklady	7
3. Identifikačné údaje	7
3.1. Stavba:	7
3.2. Stavebník:	8
3.3. Projektant:	8
4. Základné údaje charakterizujúce stavbu	8
4.1. Druh komunikácie a jej funkcia	8
4.2. Zdôvodnenie potreby stavby	8
4.3. Účel a ciele stavby	8
4.4. Celkový rozsah a členenie stavby	8
5. Stručný popis základných prác vykonávaných na stavenisku	8
5.1. Zemné práce	8
5.2. Montážne práce	9
5.3. Lešenia a rebríky a práce vo výškach	9
5.4. Lepenie izolácie	10
5.5. Murárske práce / betonáž	10
5.6. Inštalácie	10
5.7. Požiarňa ochrana a ochrana životného prostredia	10
6. Podmienky vstupu na stavenisko	10
6.1. Povinné dokumenty	10
6.2. Podmienky pre fyzický vstup a začatie prác :	12
7. Stavebné stroje a dopravné prostriedky	12
8. Základné práva a povinnosti účastníkov výstavby z hľadiska BOZP, koordinácia BOZP	13
8.1. Povinnosti a právomoci stavebníka	13
8.2. Požiadavky na projektovú dokumentáciu	13
8.3. Koordinácia bezpečnosti	13
8.4. Koordinačné porady	14
8.5. Previerka BOZP na stavenisku (previerka staveniska)	15
8.6. Súbežná práca zhotoviteľov	15
8.7. Povinnosti a zodpovednosti zhotoviteľa a podzhotoviteľov stavby	16
9. Základné bezpečnostné a zdravotné požiadavky na stavenisko	18
9.1. Stavebný dvor, zariadenie staveniska	18

9.2. Organizačné zabezpečenie	21
10. ZÁVER	25
10.1. Záväznosť	25
10.2. Aktualizácia	25
Príloha 01	25
Zásady BOZP pre výkon prác so zvýšeným nebezpečenstvom	25
Práce vo výškach	25
Zemné práce	26
Prípravné práce	26
Zásady pre vykonávanie zemných prác	27
Svahovanie výkopov	28
Mechanizmy na zemné práce	28
Montáž alebo demontáž ťažkých konštrukčných prvkov	29
Príprava montáže	29
Manipulácia s bremenami	29
Montážne prípravky a viazacie prostriedky	31
Osadzovanie dielcov	31
Práce v blízkosti vysokého napätia	32
Príloha 02	34
Zoznam subjektov podieľajúcich sa na stavbe (VZOR)	34
Príloha 03	35
Členenie stavby	35
Príloha 04	36
Výchova a vzdelávanie v oblasti ochrany práce	36
OBOZNÁMENIE S PLÁNOM BOZP	36
Príloha 05	37
Prehľad VYBRANÝCH právnych predpisov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	37
Príloha 06	39
PREHLAD VYBRANÝCH OCHRANNÝCH PÁSIEM	39
Príloha 07	40
Bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci -	40
význam vybraných bezpečnostných značiek	40
Príloha 08	43
SIGNÁLY PRE RUČNÚ SIGNALIZÁCIU	43
Príloha 09	45
PREVIERKU VYKONAL:	45
Príloha 10	46
REGISTER NEBEZPEČNÝCH LÁTKOV A PRÍPRAVKOV (VZOR)	46
Príloha 11	47

PREHĽAD Požiadaviek na odbornú a zdravotnú spôsobilosť vybraných profesií a činností.....	47
Príloha 12	49
Analýza rizík a návrh bezpečnostných opatrení pre činnosti najčastejšie sa vyskytujúce na stavbe. 49	
Príloha 13.....	59
Písomná informácia o možnom ohrození zamestnancov iných zhotoviteľov na stavenisku	59
Príloha 14	61

1. Úvod

1.1.Stratégia BOZP

Všetky strany zúčastnené na realizácii stavby **Oprava mosta ev. č. 50-070 cez potok Drietomica, Drietoma**, realizovanej v okrese Trenčín, Trenčiansky samosprávny kraj, katastrálne územie Drietoma (ďalej uvádzané ako „Stavba“) zaistia vhodné podmienky pre bezpečnú a hladkú realizáciu a vykonajú všetky potrebné opatrenia, aby zabránili akýmkoľvek nehodám i udalostiam, ktoré by mohli viesť k poškodeniu zdravia, k ťažkému, alebo ku smrteľnému zraneniu osôb, alebo poškodeniu majetku, alebo životného prostredia, alebo by ich mohli negatívne ovplyvniť.

„BEZPEČNOSŤ PREDOVŠETKÝM“

Aby bolo možné dosiahnuť tohto tento hlavný cieľ, je nevyhnutné aby všetci dodávatelia a ich subdodávatelia zúčastnení na stavbe dodržiavali ustanovenia tohto Plánu a v ňom uvedených právnych predpisov.

1.2.Požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP)

Všetky práce a činnosti v rámci stavby je potrebné vykonávať so zreteľom na:

- ochranu zdravia a bezpečnosti zamestnancov a personálu zhotoviteľov a ostatných strán zúčastnených na stavbe;
- vytvorenie pozitívneho a bezpečného pracovného prostredia;
- ochranu verejnosti pred zranením a materiálnymi škodami;
- ochranu životného prostredia.

2. Vstupné podklady

Na vypracovanie tohto plánu BOZP boli použité nasledujúce podklady:

- projektová dokumentácia pre predmetnú stavbu
- technický predpis MDPaR SR č. TP 3/2006 Dokumentácia stavieb ciest;
- právne a ostatné predpisy na zaistenie BOZP – viď Príloha č. 05.
- Nariadenie vlády 396/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko (prebratý právny akt Európskych spoločenstiev - smernica č. 92/57/EEC o uplatňovaní minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na dočasných alebo mobilných staveniskách).

3. Identifikačné údaje

3.1. Stavba:

Názov stavby:	Oprava mosta ev. č. 50-070 cez potok Drietomica, Drietoma
Miesto stavby:	okres Trenčín, Trenčiansky samosprávny kraj
Katastrálne územie:	Drietoma
Druh stavby:	Oprava

3.2. Stavebník:

Názov:	Národná diaľničná spoločnosť, a.s. Dúbravská cesta 14 841 04 Bratislava
Nadriadený orgán:	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava

3.3. Projektant:

Názov:	TIMOTI design s.r.o. Björnsonova 2, 080 01 Prešov
IČO:	36 680 249
Projektanti	Stavebná časť: Ing. Anton Pulšćák

4. Základné údaje charakterizujúce stavbu

4.1. Druh komunikácie a jej funkcia

Štátna cesta I/50 je v danom úseku vedená v extraviláne obce Drietoma. Cesta I. triedy zabezpečuje dopravné prepojenie v smere z Hraničného prechodu z CZ na Trenčín. Cesta I/50 trasu medzinárodného cestného ťahu „E“ a „TEM“, slúži pre osobnú a nákladnú dopravu. V území tvorí hlavnú komunikáciu, na ktorú sa pripájajú miestne komunikácie.

Uvedený mostný objekt sa nachádza na ceste I/50 pred obcou Drietoma (okres Trenčín) po ktorom je vedená komunikácia triedy I/50 a premoštuje jestvujúci potok Drietomica v riečnom kilometri rkm 10,30.

4.2. Zdôvodnenie potreby stavby

Územím preteká potok Drietomica premostený jednopólovým mostom. Poruchy a nedostatky sa prejavujú na oporách mosta a na svahov pod mostom. Vplyvom zatekajúcich zrážkových vôd na spodnej stavbe aj nosnej konštrukcii mosta. Samotný mostný zvršok (rímsy, záchytné bezpečnostné zariadenia – zábradlia) je v havarijnom stave. Z uvedených dôvodov je potrebná jeho oprava.

4.3. Účel a ciele stavby

Účelom stavby je vykonať na mostnom objekte celkovú opravu objektu (spodnej stavby vrátane mostných krídiel, nosnej konštrukcie mosta a kompletnej výmeny mostného zvršku) s cieľom zabezpečiť, aby mostný objekt spoľahlivo a bezpečne plnil svoju funkciu.

4.4. Celkový rozsah a členenie stavby

4.4.1. Rozsah stavby Rozsah stavby bol daný požiadavkami NDS a.s. pri obhliadke mosta a v súťažných podkladoch a pozostáva z nasledovných stavebných úprav:

4.4.2. Predmetná stavba nie je členená na časti stavby (objekty).

4.4.3. Plánovaný termín začatia výstavby:	04. 2020
dokončenia výstavby:	10. 2020

5. Stručný popis základných prác vykonávaných na stavenisku

5.1. Zemné práce

Pred začatím prác musia byť pracovníci oboznámení zodpovedným pracovníkom dodávateľa s druhom existujúcich inžinierskych sietí, vykonávajú sa také opatrenia, aby sa zistilo a na minimum znížilo akékoľvek ohrozenie súvisiace s podzemnými energetickými rozvodmi. Pred odovzdaním staveniska investor

písomné odovzdá a dodávateľ stavebných prác prevezme vyznačenie inžinierskych sietí a iných prekážok. Pred začatím zemných prác musí zodpovedný pracovník zabezpečiť v teréne vyznačenie trasy podzemných vedení a iných prekážok.

5.2. Montážne práce

Pred realizáciou montážnych prác musí dodávateľ odovzdať v zmluvne dohodnutom stave pracovisko. O odovzdaní a prevzatí sa musí urobiť protokolárny zápis podľa formulára o Odovzdaní a prevzatí staveniska resp. zápis do stavebného alebo montážneho denníka. Pracovníci musia byť oboznámení so spracovaným technologickým postupom montáže priamo na pracovisku, ktorým sa budú riadiť pri montáži a predpismi na zaistenie BOZP na montážne práce, práce vo výškach, nosenie bremien, viazacie práce, práce so zdvíhacími zariadeniami, práce na montážnej plošine, práce z montážneho koša, práce lešenárske, nosenie OOPP, ako i s ohrozeniami a nebezpečenstvami vyplývajúcimi z danej práce. Pri montáži musia montážni pracovníci používať predpísané montážne a bezpečnostné prípravky a viazacie prostriedky, ktoré musia byť pred použitím a počas používania kontrolované.

- Dielce na montáž musia svojimi parametrami vyhovovať osobitným predpisom.
- Na zdvíhanie dielcov sa musia používať viazacie prostriedky, ktoré zodpovedajú príslušným parametrom.
- Pri odoberaní dielcov zo skládky alebo dopravného prostriedku sa zostávajúce dielce musia vždy zabezpečiť proti preklopeniu alebo zosunutiu.
- Nikto sa nesmie zdržiavať pod dopravovanými bremenami, ani v ich blízkosti. Pri osadzovaní dielcov je potrebné vychádzať z technologického postupu.

5.3. Lešenia a rebríky a práce vo výškach

Lešenie môžu montovať/demontovať len osoby s odbornou kvalifikáciou, musia mať lešenársky preukaz, zdravotnú spôsobilosť na práce vo výškach a pridelené OOPP pre prácu vo výškach. Prevádzka lešení môže byť zahájená, po jeho úplnom dokončení a vyhotovení všetkých ochranných a zabezpečovacích zariadení. Lešenie musí byť postavené podľa technickej dokumentácie a musí zodpovedať bezpečnostným predpisom a technickým normám. Pred odovzdaním lešenia do používania musí príslušný zodpovedný vedúci dodávateľa lešenia toto lešenie dôkladne skontrolovať a zápisnične odovzdať/prevziať subdodávateľovi, ktorého pracovníci budú vykonávať práce na lešení. Každý deň pred vstupom na lešenie skontroluje vedúci čaty lešenie.

Rebríky sa smú používať len na krátkodobé fyzicky nenáročné práce pri použití jednoduchého náradia, nesmú sa používať ako prechodové mostíky, pri výstupe na plošinu musí byť presah 1,1 m, musí byť zabezpečený proti posunutiu, sklon 2,5:1, po rebríku sa nesmie prenášať bremeno ťažšie ako 20 kg. Poškodené rebríky sa nesmú používať.

Zákaz používať na rebríku:

- pneumatické nástroje,
- vstreľovacie prístroje,
- reťazové píly a podobné nebezpečné nástroje.

Za prácu vo výške a nad voľnou hĺbkou sa považuje práca a pohyb pracovníka, pri ktorom je ohrozený pádom z výšky, do hĺbky, prepadnutím alebo zosunutím. Pri tejto činnosti sa musí pracovník chrániť proti pádu. Ochrana pracovníkov proti pádu sa musí vykonať kolektívnym alebo osobným zabezpečením nezávisle od výšky na všetkých pracoviskách a komunikáciách nad vodou alebo inými látkami, kde hrozí nebezpečenstvo poškodenia zdravia, a od výšky 1,5 m na všetkých ostatných pracoviskách a komunikáciách, ak táto vyhláška neurčuje inak (napr. rebrík - 5m).

Vo výškach budú vykonávať činnosť pracovníci viacerých profesií. Preto sa musí zabezpečiť

bezpečnosť pracovníkov a bezpečnej práce pri jednotlivých prácach. Pracovníci musia byť preškolení, poučení o práci vo výškach, oboznámení s rizikami a vybavení príslušnými a zodpovedajúcimi OOPP

Pri práci vo výškach sa musia pracovníci riadiť zásadami bezpečnej práce v zmysle platných predpisov. Sú povinní sa chrániť proti pádu zo strechy na voľných okrajoch, proti sklznutiu, proti prepadnutiu cez strešnú konštrukciu. Priestory pod strechou pokiaľ jestvuje možnosť pádu predmetov sa musia chrániť.

5.4. Lepenie izolácie

Na prácu s lepením izolácie, musí dodávateľ stavebných prác vypracovať technologický, alebo pracovný postup, v ktorom musí určiť opatrenia na zaistenie bezpečnosti práce pri jednotlivých pracovných úkonoch. Pracovníci vykonávajúci lepenie izolácii musia byť vopred oboznámení s materiálom a zariadeniami, ktorými budú vykonávať lepenie a s bezpečným zaobchádzaním s nimi, vybavení budú OOPP, aby boli pracovníci chránení pred nebezpečenstvami vyplývajúcimi z práce.

5.5. Murárske práce / betonáž

Pred začiatkom betonárskych prác musí zodpovedný pracovník celé debnenie a jeho časti skontrolovať, najmä podpory a nedostatky ak sú, musí dať odstrániť. Prevzatie a kontrolu debnenia musí zodpovedný pracovník zapísať do stavebného denníka. Pracovníci sa nemôžu priamo pohybovať po armatúre, nakoľko dochádza ku jej deformácii. Pri ukladaní betónovej zmesi, musí zvoliť zodpovedný pracovník správny postup dopravy betónovej zmesi. Postup ukladania betónovej zmesi musí byť v súlade s technologickým postupom a osobitnými predpismi, betonáž musí po celý čas riadiť zodpovedný pracovník. Počas betonáže sa musí sledovať stav konštrukcie debnenia. Betón je treba ošetrovať pred slnečným žiarením a v zimných mesiacoch chrániť pred mrazom. Pokiaľ betón nedosiahol určenú pevnosť nesmie byť vystavený nárazom, otrasom a zaťaženiu.

5.6. Inštalácie

Elektrická inštalácia a zariadenia budú realizované v súlade s STN, vrátane spôsobov ochrany pred nebezpečným dotykom neživých častí a nebezpečným dotykovým napätím. Všetky kovové kryty elektrických zariadení budú uzemnené.

Elektrické zariadenia sa musia pred uvedením do prevádzky odborne preveriť a vyskúšať.

5.7. Požiarna ochrana a ochrana životného prostredia

Stavba svojim charakterom nevyžaduje stále zariadenia civilnej a požiarnej ochrany. Správcovia jednotlivých častí stavby (objektov) sú povinní dodržiavať zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi a ďalšie súvisiace predpisy.

Počas montážnych a zvracích prác sa v priestore, na miestach a pri činnostiach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru požaduje umiestniť hasiaci prístroj CO₂, alebo práškový hasiaci prístroj a zabezpečiť protipožiarnu asistenčnú hliadku dodávateľa. Práce sa nesmú začať bez vydaného Povolenia na zváranie, ktoré schvaľuje Požiarny technik Stavebníka.

6. Podmienky vstupu na stavenisko

6.1. Povinné dokumenty

Pred zahájením svojich činností na Stavenisku musia Dodávateľia / Subdodávateľia predložiť stavebníkovi k nahliadnutiu nižšie uvedené povinné dokumenty, ktoré sú podmienkou vstupu a musia byť k dispozícii v aktualizovanej podobe počas celého realizačného obdobia.

- 6.1.1. **Identifikačný list dodávateľa** obsahujúci (dátum príchodu a odchodu, určenie zodpovednej osoby, zoznam a kvalifikácia zamestnancov, identifikácia realizovaných prác, identifikácia (pod)dodávateľov, menný zoznam a kvalifikáciu zamestnancov, zoznam subdodávateľov, menný zoznam a kvalifikáciu zamestnancov subdodávateľov, identifikácia realizovaných prác subdodávateľov) Identifikačný list tvorí Prílohu č. 14.
- 6.1.2. **Výpis z obchodného registra** (kópia) s rozpisom predmetu činnosti spoločnosti.
- 6.1.3. **Zmluvné podmienky** (kópia) medzi dodávateľom a medzi každým subdodávateľom týkajúca sa vzájomných vzťahov a zodpovednosti za dodržiavanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarmi a životného prostredia.
- 6.1.4. **Poverenie zodpovednej osoby za BOZP** vydané štatutárnym zástupcom dodávateľa. Zodpovedná osoba musí mať minimálny stupeň zaškolenia pre vedúcich zamestnancov (pokiaľ nemá spôsobilosť bezpečnostného technika) v akreditovanom školiacom stredisku SR, alebo spôsobilým bezpečnostným technikom s preukázateľným záznamom zo školenia obsahujúcim platné právne predpisy BOZP v SR a identifikáciu (spôsobilosť) školiť (je súčasťou Identifikačného listu).
- 6.1.5. **Meno odborne spôsobilej osoby v oblasti BOZP** (bezpečnostný technik) Pri počte nad sto zamestnancov je požadovaná stála prítomnosť bezpečnostného technika.
- 6.1.6. **Analýza rizík**, identifikácia a hodnotenie rizík (nebezpečenstiev a ohrození) vykonávaných činností dodávateľa (čím môžu ohroziť ostatných).
- 6.1.7. **Technologický postup prác** popis technologického postupu vrátane prehľadu preventívnych opatrení vyplývajúcich z analýzy rizík. Záznam o oboznámení zamestnancov s týmito postupmi.
- 6.1.8. **Preberací/odovzdávací protokol staveniska/pracoviska** (Zápis o odovzdaní staveniska) - prebratie staveniska/pracoviska, potvrdenie plnej zodpovednosti Dodávateľa/ Subdodávateľa za BOZP svojich pracovníkov, zabezpečenie pracovísk/zariadení na stavenisku, vrátane prípadných dopadov na opatrenia BOZP ostatných zmluvných strán. Súčasťou protokolu o odovzdaní staveniska bude vzájomné oboznámenie z rizikami na stavenisku/pracovisku.
- 6.1.9. **Záznam o platnom školení** a oboznámení s predpismi na zaistenie BOZP zamestnancov (všetkých zamestnancov, ktorí budú vstupovať na stavenisko) v zmysle zák. č. 124/2006 Z.z. (vyhl. č. 147/2013 Z. z., vyhl. 508/2009 Z.z. atď.) a v zmysle zák. č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi (vyhl. č.121/2002 Z.z.) nie staršie ako 2 roky. Záznam musí obsahovať : obsah/osnovu, prezenčnú listinu, oprávnenie školiaceho strediska resp. osvedčenie bezpečnostného technika.
- 6.1.10. **Doklady o odbornej spôsobilosti** (kópie) na požadované profesie a činnosti (žeriavnik, lešenár, strojník stavebných strojov, vodič, pilčík, viazač, zvárač, vodič motorového vozík, obsluha zdvíhacích, tlakových, plynových a elektrických zariadení, elektrikár a ďalšie.).
- 6.1.11. **Oprávnenia dodávateľov** na činnosť na vyhradených technických zariadeniach (vyhl. č.508/2009 Z.z.).
- 6.1.12. **Zdravotná spôsobilosť** pre osobitné profesie (práce vo výškach, obsluha strojov a vozidiel atď.).
- 6.1.13. **Záznam o zaškolení z poskytovania 1. pomoci** pre min. 5%, osôb z celkového počtu, najmenej však jednej osoby v skupine 20-tich pracovníkov (školenie vykonané školiťom 1. pomoci SČK, resp. lekárom).

- 6.1.14. **Zoznam** všetkých technických zariadení, vozidiel, strojov, mechanizmov, prevozných a prenosných prostriedkov, el. zariadení a spotrebičov, el. ručného náradia, zariadení staveniska.
- 6.1.15. **Zápisy z odborných prehliadok a odborných skúšok** (platné revízie) vyhradených technických zariadení (VTZ), osvedčení o TK vozidiel, strojov a u ostatných technických zariadení - určených výrobkov vyhlásenie o zhode, zariadení staveniska (stavebné bunky, sklady, staveniskové el. rozvádzače).
- 6.1.16. **Záznamy o kontrolách** (revíziách) ručných elektrických zariadení.
- 6.1.17. **Bezpečnostné karty chemických látok**
- 6.1.18. **Prevádzková dokumentácia** pre vybrané zariadenia (elektrické nástroje/zariadenia, zariadenia pre zváranie elektrickým oblúkom/plameňom, prenosné elektrické rozvádzače, zdvíhacie / vrátkové zariadenia), lešenie, stavebné stroje, vrátane povinných kontrolných / skúšobných / údržbových záznamov. Stavebné stroje a zariadenia musia byť označené logom/registračným číslom. Prevádzkový denník pre vyhradené technické zariadenia (obzvlášť zdvíhacie zariadenia) bude vedený tak, aby bol k dispozícii počas celého realizačného obdobia, bude uvádzať mená obsluhy/strojníkov, dátum/hodinu použitia, technický stav zariadenia a zoznam porúch zistených počas pred prevádzkovej kontroly vykonávanej pracovnou zmenou.
- 6.1.19. **Stavebný denník** - povinná dokumentácia stavby, kde subdodávateľ, alebo dodávateľ pred zahájením diela potvrdí písomne povinnosť dodržiavať pri stavbe ustanovenia, ktoré sú uvedené v tomto pláne BOZP.

6.2. Podmienky pre fyzický vstup a začatie prác :

- 6.2.1. **Vstupné školenie a oboznámenie** s rizikami na stavenisku, zodpovednej osobe za BOZP bude vykonané bezpečnostným technikom alebo koordinátorom Stavebníka, ostatným zamestnancom bude následne vykonané touto zodpovednou a preškolenou osobou za BOZP. (Záznamy ostávajú v evidencií u BT Stavebníka).
- 6.2.2. **Podpísaný Preberací/odovzdávací protokol staveniska/pracoviska** (Podpísaný Zápis o odovzdaní staveniska) - prebratie staveniska/pracoviska, potvrdenie plnej zodpovednosti Dodávateľa/Subdodávateľa za BOZP svojich pracovníkov, zabezpečenie pracovísk/zariadení na stavenisku, vrátane prípadných dopadov na opatrenia BOZP ostatných zmluvných strán. Súčasťou protokolu o odovzdaní staveniska bude vzájomné oboznámenie z rizikami na stavenisku/pracovisku.
- 6.2.3. **Oboznámenie s plánom BOZP**

Poznámka :

Bez splnenia vyššie uvedených podmienok nie je možné vydať povolenie na vstup a zahájiť práce.

7. Stavebné stroje a dopravné prostriedky

- 7.1. Zhotovitelia môžu na stavenisku používať len stroje, zariadenia, nástroje a náradie, ktoré sú v dobrom technickom stave, sú náležite udržiavané, správne inštalované a certifikované (pokiaľ to vyžadujú príslušné predpisy).
- 7.2. Stroje, zariadenia a nástroje (ďalej len „zariadenia“) môžu obsluhovať len kvalifikované osoby a ich obsluha musí byť vykonávaná v súlade s návodom výrobcu. Je zakázané používať poškodené zariadenia, najmä pokiaľ sa poškodenie týka ochranných a bezpečnostných prvkov (napr. poškodené alebo chýbajúce kryty pohyblivých/ rotujúcich častí, poškodená izolácia živých častí pod napätím, nefunkčné bezpečnostné vypínače a ochrany a pod.).

- 7.3. Zariadenia používané na stavbe musia byť pravidelne najmenej 1× týždenne kontrolované z hľadiska BOZP. Pokiaľ sa zistí poškodenie, musí byť zariadenie okamžite vymenené alebo opravené. Koordinátor bezpečnosti je oprávnený poškodené zariadenia vylúčiť z užívania.
- 7.4. Pokiaľ je pre obsluhu zariadenia požadované osvedčenie resp. preukaz, je obsluha povinná mať takýto doklad k dispozícii na stavenisku a na požiadanie ho predložiť koordinátorovi bezpečnosti. Každý zhotoviteľ je povinný predložiť koordinátorovi bezpečnosti zoznam všetkých pracovných strojov a zariadení, ktoré bude na stavenisku používať spolu s analýzou a identifikáciou rizík spojených s ich používaním.

8. Základné práva a povinnosti účastníkov výstavby z hľadiska BOZP, koordinácia BOZP

8.1. Povinnosti a právomoci stavebníka

- 8.1.1. Stavebník je povinný poveriť v súlade s § 3 ods. 1 NV SR č. 396/2006 Z.z. koordinátora bezpečnosti, ktorý bude koordinovať všetky činnosti týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia na stavenisku. Osoba, poverená koordináciou BOZP musí byť odborne zdatná a mať na výkon tejto funkcie náležitú spôsobilosť.
- 8.1.2. Stavebník je pred začatím prác na stavbe povinný v zmysle § 3 ods. 3 NV SR č. 396/2006 Z.z. predložiť príslušnému IP oznámenie o začatí stavby (Príloha č. 1 k nariadeniu vlády č. 396/2006 Z.z.). Kópia oznámenia musí byť viditeľne umiestnená na stavenisku počas celej doby výstavby.
- 8.1.3. Stavebník je povinný informovať všetkých (pod)zhotoviteľov o zvláštnych rizikách, týkajúcich sa BOZP, ktoré sú mu známe alebo o ktorých by mal vedieť.
- 8.1.4. Stavebník je povinný pri odhade časových úsekov na dokončenie jednotlivých etáp prác a celkového dokončenia stavby brať do úvahy požiadavky BOZP počas stavebného procesu.
- 8.1.5. Stavebník je oprávnený vyžadovať od účastníkov ponukového konania, aby si vytvorili dostatočnú položku v nákladoch na opatrenia v oblasti BOZP, ktoré bude potrebné vykonať počas stavebného procesu.
- 8.1.6. Stavebník je oprávnený kontrolovať prostredníctvom koordinátora BOZP dodržiavanie pravidiel a stavu BOZP na stavenisku; závažné alebo opakované porušovanie pravidiel BOZP alebo obzvlášť nebezpečné jednanie môže byť stavebníkom považované za porušenie zmluvných povinností (pod)zhotoviteľa a dôvodom na následné vypovedanie zmluvy.

8.2. Požiadavky na projektovú dokumentáciu

- 8.2.1. Súčasťou DRS musia byť opatrenia na zaistenie BOZP pri realizácii stavebných prác, obzvlášť pri prácach, ktoré predstavujú zvýšené riziko ohrozenia pracovníkov ako sú výkopové práce, práce vo výškach, demolácie a pod.
- 8.2.2. DSRS musí brať do úvahy bezpečnostné problémy spojené s následnou údržbou a udržiavaním diela po uvedení do prevádzky tam, kde by údržba a udržiavanie mohli zahŕňať zvláštne riziká; v DSRS by mali byť zapracované aj technické prostriedky na to, aby sa tieto činnosti mohli vykonávať s minimálnym rizikom.

8.3. Koordinácia bezpečnosti

- 8.3.1. Koordináciu úloh BOZP pri realizácii stavebných prác zabezpečuje koordinátor bezpečnosti, poverený stavebníkom podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 396/2006 Z.z. Ustanovením koordinátora bezpečnosti nie sú zhotovitelia zbavení zodpovednosti za bezpečnosť a ochranu zdravia svojich zamestnancov.
- 8.3.2. Úlohou koordinátora bezpečnosti je najmä:

- vedenie a aktualizácia zoznamu všetkých subjektov podieľajúcich sa na stavbe; súčasťou zoznamu bude špecifikácia prác, ktoré subjekt pre stavbu dodáva a meno a kontaktné údaje osoby zodpovednej za BOZP – vzor zoznamu subjektov je uvedený v Prílohe č.02
- aktualizácia plánu BOZP stavby a súvisiacej dokumentácie;
- postúpenie plánu BOZP, resp. jeho častí (vrátane aktualizácie) hlavnému zhotoviteľovi a stavebníkovi;
- tlmočenie požiadaviek kladených na technologické postupy a ich vyžadovanie od zhotoviteľov;
- revízia a odsúhlasenie predložených pracovných/technologických postupov, zabezpečenie spätných väzieb a vyžadovanie doplňujúcich informácií;
- zvolávanie a vedenie pracovných porád a stretnutí so zodpovednými zástupcami (pod)zhotoviteľov ohľadom prerokovania otázok BOZP;
- vykonávanie pravidelných, zdokumentovaných previerok staveniska a aktivít (pod)zhotoviteľov, následného usmernenia (pod)zhotoviteľov a zaistenie spätných väzieb;
- zodpovedanie, resp. prediskutovanie otázok BOZP vznesených pracovníkmi stavby, verejnosti a pod.;
- spolupráca pri šetrení úrazov, nebezpečných udalostí, požiarov a iných závažných incidentov;
- účasť pri kontrolách orgánmi štátnej správy v oblasti inšpekcie práce;
- spolupráca so zástupcami zamestnancov pre bezpečnosť a odborovými organizáciami;
- okamžite upovedomiť stavbyvedúceho a príslušných (pod)zhotoviteľov pokiaľ zistil, že hrozí bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia pracovníkov;

8.3.3. Koordinátor bezpečnosti je oprávnený:

- zvolávať pracovné porady a stretnutia k prerokovaniu otázok BOZP;
- požadovať predloženie technologických a pracovných postupov a KBÚ;
- požadovať predloženie dokumentácie a evidencie o absolvovaní príslušných školení a výcviku pracovníkov, resp. dokladu o ich požadovanej odbornej a zdravotnej spôsobilosti (viď Príloha 11);
- požadovať predloženie prevádzkovej/ sprievodnej dokumentácie k strojom a zariadeniam používaným na stavenisku;
- kontrolovať dodržiavanie pravidiel BOZP na stavenisku;
- vykonávať u pracovníkov stavby skúšku na požitie alkoholu, omamných a psychotropných látok;
- vykázať pracovníka zo staveniska pokiaľ je pod vplyvom alkoholu alebo omamných a psychotropných látok, alebo pokiaľ závažným spôsobom porušuje pravidla BOZP;
- prerušiť alebo zastaviť výkon prác pokiaľ hrozí bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia pracovníkov.

8.4. Koordinačné porady

8.4.1. Otázky koordinácie BOZP budú prejednávané v rámci kontrolných dní stavby najmenej raz mesačne priamo na stavenisku.

8.4.2. Koordinátor bezpečnosti môže v prípade potreby zvolávať tzv. koordinačné porady a stretnutia. Účastníkmi koordinačných porád sú spravidla zástupcovia dotknutých zhotoviteľov pre BOZP, stavbyvedúci, stavebno-technický dozor a koordinátor bezpečnosti. Dátum, čas a miesto porady/ stretnutia oznámi koordinátor bezpečnosti všetkým účastníkom v dostatočnom predstihu. O priebehu a záveroch koordinačných porád a stretnutí vyhotoví koordinátor bezpečnosti písomný záznam a rozošle ho všetkým zainteresovaným.

8.5. Previerka BOZP na stavenisku (previerka staveniska)

8.5.1. Koordinátor bezpečnosti bude vykonávať pravidelné, zdokumentované previerky staveniska v intervaloch minimálne 1 x za 7 dní podľa kontrolného zoznamu uvedeného v Prílohe č. 09. Účelom previerok staveniska je:

- kontrola dodržiavania pravidiel BOZP pri výkone jednotlivých prác a činnosti;
- verifikovať splnenie minimálnych požiadaviek BOZP;
- overenie, že bezpečnostné postupy a metódy predchádzania rizík stanovené zhotoviteľmi a koordinátorom bezpečnosti sú na stavenisku implementované a dodržiavané.

8.5.2. V záujme získania objektívnych a neskreslených informácií o situácii na stavenisku budú previerky vykonávané vždy v rôznych dňoch a v rôznom čase bez predchádzajúceho oznámenia.

8.5.3. Okrem previerok je koordinátor bezpečnosti v záujme monitorovania stavu BOZP oprávnený vykonávať návštevy staveniska, resp. tráviť čas na stavenisku bez akýchkoľvek obmedzení.

8.5.4. V prípade zistenia nedostatkov sa bude postupovať nasledovne:

- pri menších nedostatkoch bude zhotoviteľovi verbálne oznámené o aký nedostatok sa jedná a aké nápravné opatrenia sa od neho očakávajú;
- pri závažnejších porušeníach pravidiel BOZP alebo pri situáciách kde hrozí bezprostredné nebezpečenstvo pre pracovníkov alebo iné osoby, bude zhotoviteľovi po odsúhlasení so stavebno-technickým dozom investora pozastavená práca a doručené písomné upozornenie s popisom problému a očakávaných nápravných opatrení; pokračovanie v práci bude povolené len po splnení adekvátnych nápravných opatrení.
- pri opakovanom závažnom porušovaní pravidiel BOZP alebo pri obzvlášť nebezpečnom jednaní podľa koordinátor bezpečnosti stavebno-technickému dozoru investora návrh na rozviazanie kontraktu so zhotoviteľom a ukončenie jeho činnosti na stavenisku.

8.5.5. Ak pracovník, ktorý má osvedčenie alebo preukaz na výkon odbornej činnosti závažným spôsobom alebo opakovane koná pri výkone tejto činnosti na stavbe v rozpore s právnymi a ostatnými predpismi na zaistenie BOZP, koordinátor bezpečnosti je oprávnený podať na IP podnet na odobratie príslušného osvedčenia alebo preukazu.

8.6. Súbežná práca zhotoviteľov

8.6.1. V prípade, že na stavbe budú na jednom pracovisku súčasne vykonávané práce viacerými (pod)zhotoviteľmi, musia jednotliví (pod)zhotovitelia pred výkonom tzv. nebezpečných činností preukázateľne informovať ostatných (pod)zhotoviteľov o možnom ohrození ich pracovníkov a zodpovedajúcich preventívnych opatreniach formou písomnej informácie (osobne, faxom, e-mailom – vzor písomnej informácie je uvedený v Prílohe č. 13).

8.6.2. (Pod)zhotoviteľ vykonávajúci tzv. nebezpečnú činnosť zároveň postúpi písomnú informáciu podľa ods. 8.6.1 koordinátorovi bezpečnosti (osobne, faxom, e-mailom). Koordinátor bezpečnosti môže na základe doručenej informácie v prípade potreby zvolať koordinačnú poradu, cieľom ktorej bude najmä:

- oboznámenie sa navzájom o možných nebezpečenstvách a spôsobe ich prevencie;
- oboznámenie sa navzájom o používaných nebezpečných látkach, vzájomná výmena KBÚ;
- stanovenie nevyhnutného vybavenia pracovníkov OOPP;
- nevyhnutné preventívne opatrenia BOZP;
- vymedzenie pracovných priestorov.

8.6.3. Za tzv. nebezpečné činnosti sa považujú najmä práce:

- pri ktorých dochádza k nadmernému hluku (napr. použitie pneumatických strojov a náradia, rezaní asfaltu, betónu, baranení a pod.);

- pri ktorých sa používajú trhaviny a výbušniny;
- pri ktorých sa používajú nebezpečné, dráždivé alebo inak škodlivé látky (napr. jedy, žieraviny, karcinogénne a mutagénne látky, horľaviny a pod.);
- pri ktorých dochádza ku kontaminácii ovzdušia (nadmerná tvorba prachu, škodlivé výpary, napr. použitie riedidiel, farieb, lepidiel s obsahom toluénu, benzénu a pod.);
- pri ktorých môžu byť pracovníci ohrození pádom predmetov, nástrojov (práce nad sebou), zosuvom zeminy a pod.;
- pri ktorých môžu byť pracovníci ohrození nebezpečným žiarením (napr. testovanie pomocou röntgenového žiarenia a pod.).

8.6.4.Výsledkom koordinačnej porady podľa ods. 8.6.2 bude záznam, vo forme písomnej informácie podľa vzoru uvedenom v Prílohe 13, odsúhlasený koordinátorom bezpečnosti a zástupcami pre bezpečnosť oboch zainteresovaných strán.

8.6.5.Koordinačnú poradu podľa ods. 8.6.2 môže koordinátor bezpečnosti zvolať aj na podnet ktoréhokoľvek zo zainteresovaných (pod)zhotoviteľov.

8.7.Povinnosti a zodpovednosti zhotoviteľa a podzhotoviteľov stavby

8.7.1.Povinnosti a zodpovednosti

- a) (Pod)zhotovitelia musia zabezpečiť, aby ich zamestnanci a pracovníci mali náležitú odbornú a zdravotnú spôsobilosť (viď Príloha č.11), boli oboznámení s predpismi a pravidlami na zaistenie BOZP a ochrany pred požiarimi a aby boli kompetentní bezpečným spôsobom vykonávať prácu, ktorá im bola pridelená.
- b) (Pod)zhotovitelia musia zabezpečiť, aby ich zamestnanci a pracovníci boli oboznámení o všetkých známych rizikách, ktoré sa môžu vyskytnúť v súvislosti s výkonom ich práce a aby boli oboznámení o bezpečných postupoch a spôsoboch práce, ktoré je nutné dodržiavať, aby sa predišlo úrazom z titulu týchto rizík. Pre tento účel sú povinní vykonať analýzu a identifikáciu rizík pre nimi dodávané práce.
- c) (Pod)zhotovitelia musia taktiež zabezpečiť, aby ich zamestnanci a pracovníci pracovali bezpečne a vykonávali všetky činnosti a opatrenia nevyhnutné pre ich vlastnú bezpečnosť ako i bezpečnosť verejnosti.
- d) (Pod)zhotovitelia sú ďalej povinní:
 - vykonávať všetky činnosti a práce bezpečným spôsobom v súlade s týmto plánom, schváleným technologickým/ pracovným postupom a príslušnou legislatívou (prehľad najdôležitejších predpisov z oblasti BOZP je uvedený v Prílohe č.05);
 - menovať svojho zástupcu pre BOZP a poskytnúť jeho meno a kontaktné údaje koordinátorovi bezpečnosti; tento zástupca zodpovedá za realizáciu opatrení, vyplývajúcich pre zhotoviteľa podľa tohto plánu, za dodržiavanie pravidiel BOZP a komunikáciu s koordinátorom bezpečnosti;
 - vypracovať pre rizikové činnosti technologický postup ešte pred začatím prác a na vyžiadanie ho postúpiť koordinátorovi bezpečnosti;
 - vykonať odôvodnené úpravy technologického postupu, požadované koordinátorom bezpečnosti;
 - zohľadňovať pokyny koordinátora bezpečnosti a poskytovať mu požadované informácie ohľadom ich činnosti na stavbe;
 - okamžite kontaktovať koordinátora bezpečnosti po každom úraze, poranení, nebezpečnej udalosti, požiari a/alebo podobnom incidente, či už sa jednalo o pracovníka stavby, návštevu alebo verejnosť;

- prerokovať s koordinátorom bezpečnosti všetky činnosti a aktivity, ktoré boli posúdené ako nedostatočné alebo nevyhovujúce z hľadiska BOZP a zjednať náležitú nápravu;
- postúpiť stavbyvedúcemu kartu bezpečnostných údajov pre všetky nebezpečné látky a prípravky, ktoré budú na stavbe používať;
- zabezpečiť pre svojich zamestnancov a personál jednotné pracovné ošatenie s viditeľným označením firmy;
- zabezpečiť aby všetky nimi používané dopravné prostriedky na stavenisku alebo pre dopravu osôb a materiálu na stavenisko alebo zo staveniska, mali viditeľne firemné označenie;
- zabezpečiť, aby ich zamestnanci a personál neboli na stavenisku pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných alebo psychotropných látok.

8.7.2. Identifikácia a analýza rizík

- a) Každý (pod)zhotoviteľ vypracuje v spolupráci s koordinátorom bezpečnosti pre ním dodávané práce analýzu a identifikáciu rizík (viď Príloha 12). V rámci analýzy je treba vyhodnotiť:
 - riziká vyplývajúce z umiestnenia pracoviska
 - riziká vyplývajúce z pracovnej činnosti pre okolie
 - riziká vyplývajúce pre súbežne vykonávané práce
 - riziká vyplývajúce pre nadväzne vykonávané práce
 - riziká vyplývajúce z jednotlivých pracovných činností
- b) Súčasťou analýzy rizík bude navrhnutie preventívnych opatrení na ich odstránenie, resp. minimalizovanie. Koordinátor bezpečnosti na základe vykonanej analýzy a identifikácie rizík Prílohu č.12 adekvátne upraví a doplní.
- c) Na základe analýzy a identifikácie rizík zabezpečí (pod)zhotoviteľ vybavenie pracoviska zodpovedajúcim bezpečnostným značením (viď Príloha 07).

8.7.3. Zmluvné vzťahy

- a) Spolupráca zhotoviteľov pri prevencii, príprave a realizácii opatrení na zaistenie BOZP, koordinácia činnosti a vzájomná informovanosť bude súčasťou uzatvorených zmlúv o dielo, v ktorých sa stanoví, ktorý zhotoviteľ zodpovedá za vytvorenie podmienok BOZP na spoločnom pracovisku a v akom rozsahu.
- b) V prípade zapožičania alebo spoločného užívania strojov, mechanizmov, vybavenia pracovísk a pod. je nutné stanoviť zodpovednosť za ich stav a zaistenie BOZP. Taktiež je nutné špecifikovať otázky zabezpečenia spoločných pracovísk z hľadiska udržiavania poriadku, označovania a zabezpečenia zdrojov ohrozenia, stanovenia režimu vstupu a pohybu osôb a pod.
- c) Zhotovitelia, ktorí zabezpečujú výkon svojich prác prostredníctvom pracovníkov zazmluvnených obchodným vzťahom a nie pracovnou zmluvou (tzv. živnostníci – samo zamestnávateľia) zodpovedajú za oboznámenie týchto pracovníkov s týmto plánom BOZP a so všetkými relevantnými informáciami týkajúcimi sa BOZP na stavbe v takom rozsahu, ako by sa jednalo o ich zamestnancov. Zároveň sú povinní vyžadovať od nich dodržiavanie povinností BOZP ako keby boli ich zamestnancami.

8.7.4. Práva a povinnosti zamestnancov (pod)zhotoviteľov stavby

- a) Od všetkých pracovníkov (vrátane tzv. samo zamestnávateľov) sa vyžaduje, aby plnili pokyny zamestnávateľa (resp. objednávateľa prác) v súlade s poskytnutými informáciami a školeniami a aby sa starali o vlastnú bezpečnosť a ochranu zdravia ako aj svojich kolegov.

- b) Pracovníci musia pri výkone svojej činnosti dodržiavať ustanovenia príslušných bezpečnostných predpisov a tohto plánu BOZP.
- c) Pracovníci musia správnym spôsobom používať stroje, prístroje, náradie, materiály a zariadenia, ktoré dostali k dispozícii; pracovníci nesmú používať stroje, prístroje, náradie, a zariadenia, na obsluhu ktorých nemajú odbornú spôsobilosť.
- d) Pracovníci sú oprávnení obrátiť sa na koordinátora bezpečnosti, stavbyvedúceho príp. iné kompetentné ustanovizne ak usúdia, že prijaté opatrenia a prostriedky používané zamestnávateľom sú neprimerané pre účely BOZP ako aj z dôvodu akýchkoľvek nedostatkov v opatreniach na ochranu ich života a zdravia.

9. Základné bezpečnostné a zdravotné požiadavky na stavenisko

9.1. Stavebný dvor, zariadenie staveniska

9.1.1. Umiestnenie, zriaďovanie, napojenie na energie

- a) Umiestnenie stavebných dvorov a skládok materiálov bude spresnené dodatočne na základe projektu organizácie výstavby.
- b) Na využitie plôch nad rámec trvalých a dočasných záberov, ako aj na pripojenie na existujúce inžinierske siete, musí zhotoviteľ stavby uzavrieť zmluvu o prenájme s príslušnými vlastníkmi pozemkov. Zhotoviteľ musí prerokovať podmienky a zmluvne vysporiadať vzťahy so všetkými správcami inžinierskych sietí a zariadení, ktoré plánuje využiť pre svoje potreby. Miesta napojenia na odbery energií budú spresnené v realizačnej dokumentácii.
- c) Ak sa vykonávajú na cestách alebo vedľa nich práce, ktoré obmedzujú cestnú dopravu, tak vzniká podľa predpisov o cestnej premávke povinnosť získať súhlas k ich vykonávaniu
 - Zhotoviteľ musí včas ohlásiť tieto práce a zásahy na príslušných úradoch.
 - O uzávierke, obchádzke a odluke premávky kvôli výstavbe, údržbe a oprave ciest rozhoduje cestný správny orgán po dohode s dopravným inšpektorátom. Pracovné miesto sa môže označiť a zriaďovať po vyhotovení projektu a po získaní a nadobudnutí právoplatnosti povolenia od príslušného cestného správneho orgánu.
 - Dopravné značky nesmú byť použité bez úradného povolenia.
 - Po získaní povolenia musí stavebník zabezpečiť stavbu a to:
 - umiestnením a odstránením (dodržať dátum a čas), ako aj údržbou dopravných značiek,
 - umiestnením a udržiavaním varovných a signalizačných zariadení,
 - opravou chybných a poškodených dielov,
 - prípadne označením polohy dopravných značiek na dopravnej ploche.
 - Dočasné dopravné značenie je súčasťou projektovej dokumentácie
- d) Stavbyvedúci stanoví pre stavenisko organizačné pravidla BOZP, s ktorými budú v rámci odovzdania a prevzatia pracoviska preukázateľne oboznámení všetci (pod)zhotovitelia. Tieto pravidlá budú obsahovať najmä:
 - vyčlenenie pracovných priestorov pre jednotlivých (pod)zhotoviteľov;
 - vytýčenie podzemných a nadzemných rozvodov IS;

- spôsob a pravidlá pre zabezpečenie staveniska energiami, umiestnenie dočasných el. zariadení a pravidlá pre ich bezpečné používanie;
- určenie plôch pre skladovanie stavebného materiálu, stavebných a konštrukčných prvkov;
- určenie miest a podmienok pre skladovanie nebezpečných materiálov a látok (horľaviny, žieraviny, jedy, výbušniny a pod.);
- pravidlá pre uskladňovanie, manipuláciu a odstraňovanie odpadov;
- pravidlá pre označovanie a zabezpečenie možných zdrojov ohrozenia;
- pravidlá pre výkon prác so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru (zváranie, rezanie plameňom, používanie otvoreného ohňa a pod.);
- režim vstupu a pohybu mechanizmov, zamestnancov a cudzích osôb;
- vyčlenenie komunikácií a priestorov pre prechod a pohyb osôb a pre prejazd stavebných mechanizmov;
- pravidlá pre používanie stavebných výťahov (pokiaľ budú na stavbe použité);
- miesta vyhradené ako únikové a/alebo zásahové cesty, pre príjazd a rozmiestnenie hasičskej techniky a ich režim (trvale voľné, zákaz skladovania materiálu, odstavovania mechanizmov a pod.);
- postupy v prípadoch núdzových a mimoriadnych situácií;
- rozmiestnenie prostriedkov určených pre prípad núdzových a mimoriadnych situácií (telefóny, hasiace prístroje, prostriedky 1. pomoci a pod.);
- požiadavky na čistotu a poriadok.

9.1.2.Vymedzenie a príprava staveniska. Oplotenie, neautorizovaný vstup

- a) Stavenisko pri líniových stavbách alebo staveniská, na ktorých sa vykonávajú krátkodobé práce, postačí ohradiť dvojtyčovým zábradlím do výšky 1,0 m alebo iným vhodným opatrením.
- b) Pri prácach vykonávaných na verejných komunikáciách, ktoré z prevádzkových dôvodov alebo technologických dôvodov nemožno ohradiť, musí sa zaistiť bezpečnosť prevádzky alebo osôb iným spôsobom napr. riadením prevádzky alebo strážením.
- c) Oplotenie alebo ohradenie zasahujúce do verejných komunikácií musí byť v noci a pri zníženej viditeľnosti opatrené výstražným červeným svetlom v čele prekážky a ďalej vo vzdialenosti minimálne každých 50 m.
- d) Stavenisko mimo zastavaného územia, kde sa nepredpokladá verejný prístup (pole a pod.), sa nemusí oplotiť alebo ohradiť, ak je s užívateľmi pozemkov dohodnuté, akým spôsobom bude vykonané po obvode staveniska upozornenie na nebezpečenstvo. Možné zdroje nebezpečenstva (otvory, jamy, nestabilné konštrukcie a stavebné dielce, stroje a pod.) musí dodávateľ stavebných prác vhodným spôsobom zabezpečiť.
- e) Všetky vstupy na stavenisko, montážne priestory a prístupové cesty, ktoré k nim vedú, sa musia označiť bezpečnostnými značkami a tabuľkami so zákazom vstupu na stavenisko nepovolaným osobám.
- f) Na staveniskách, kde pracujú aj zahraniční pracovníci, sa musia pre výstražné alebo nariaďujúce bezpečnostné oznámenia používať vhodné značky a symboly.

9.1.3.Poskytovanie prvej pomoci

- a) Stavbyvedúci zabezpečí, aby na stavenisku boli v dostatočnom počte k dispozícii nosidlá pre prenos zraneného a lekárničky s prostriedkami pre:
 - ošetrovanie rezných a tržných rán, krvácania;
 - ošetrovanie zlomenín;
 - ošetrovanie popálenín, poleptania tkaniva;
 - ošetrovanie poranenia očí;

- dezinfekciu rán;
 - poskytnutie umelého dýchania z úst do úst.
- b) Počet lekárničiek a ich umiestnenie budú volené tak, aby boli dostupné všetkým zamestnancom stavby. S umiestnením prostriedkov prvej pomoci musí byť oboznámený každý zamestnanec stavby. Stanovište prostriedkov prvej pomoci bude označené príslušnou záchrannou značkou.
- c) Stavbyvedúci zabezpečí, aby bol na stavbe vždy k dispozícii dostatočný počet pracovníkov, ktorý sú odborne spôsobilí poskytnúť prvú pomoc (t.j. absolvovali školenie pre poskytovanie prvej pomoci).
- d) Ak je to potrebné so zreteľom na rozsah prác alebo druh vykonávanej činnosti, musí byť k dispozícii jedna miestnosť alebo viac miestností na poskytovanie prvej pomoci.
- e) Miestnosť na poskytovanie prvej pomoci musí byť vybavená základnými prostriedkami a vybavením prvej pomoci a musí byť ľahko prístupná aj na manipuláciu s nosidlami. Miestnosť na poskytovanie prvej pomoci musí byť označená v súlade s osobitným predpisom.
- f) Prostriedky na poskytovanie prvej pomoci musia byť dostupné na všetkých miestach, na ktorých to pracovné podmienky vyžadujú. Prostriedky na poskytovanie prvej pomoci musia byť označené a ľahko prístupné. Adresa a telefónne číslo miestnej záchrannej služby musia byť viditeľne umiestnené na miestach s prostriedkami na poskytovanie prvej pomoci.
- g) Dodržiavanie vyššie uvedených povinností bude náplňou previerok staveniska koordinátorom bezpečnosti.

9.1.4. Sociálne zariadenia, pitný režim

- a) (Pod)zhotoviteľia pri návrhu a realizácii staveniska zabezpečia, aby ich zamestnanci na stavbe:
- mali k dispozícii dostatočné množstvo pitnej vody alebo iné vhodné nealkoholické nápoje;
 - mali k dispozícii priestory, v ktorých môžu v prijateľných hygienických podmienkach konzumovať jedlo;
 - mali k dispozícii umývárne s tečúcou vodou;
 - mali k dispozícii miestnosť, kde budú chránení v prípade nepriaznivého počasia.
- b) Sprchy a umývadlá
- Ak to vyžaduje charakter práce alebo ochrana zdravia, musia mať zamestnanci k dispozícii primeraný počet vhodných sprch; minimálne musí byť zabezpečená jedna sprcha pre 20 zamestnancov. Musia sa vykonať opatrenia na oddelenie sprchovacích miestností alebo na oddelené používanie sprch pre mužov a ženy.
 - Sprchovacie miestnosti musia byť dostatočne veľké, aby umožnili každému zamestnancovi umyť sa bez prekážok v podmienkach primeraného hygienického štandardu. Sprchy sa musia vybaviť teplou a studenou tečúcou vodou.
 - Ak sprchy nie sú potrebné, v blízkosti pracovísk a šatní musí byť k dispozícii vhodná miestnosť s umývadlami s tečúcou vodou (v prípade potreby teplou); minimálne musí byť zabezpečené jedno umývadlo pre 15 zamestnancov. Umývadlá sa musia oddeliť alebo používať oddelene pre mužov a ženy, ak je to nevyhnutné z dôvodu zachovania súkromia.
 - Ak sú miestnosti so sprchami alebo s umývadlami od šatní oddelené, musí byť medzi nimi jednoduchý priechod.
- c) Záchody a umývadlá
- V blízkosti pracovísk, oddychových miestností, šatní, miestností so sprchami alebo

s umývadlami musia byť k dispozícii oddelené zariadenia na osobnú hygienu s dostatočným počtom záchodových mís a umývadiel.

Minimálny počet záchodov sa určí podľa počtu zamestnancov na pracovisku:

- 1 záchodová misa na 10 žien,
 - 2 záchodové misy na 11 – 30 žien,
 - 3 záchodové misy na 31 – 50 žien
 - na každých ďalších 30 žien jedna záchodová misa;
 - 1 záchodová misa na 10 mužov,
 - 2 záchodové misy na 11 – 50 mužov
 - na každých ďalších 50 mužov jedna záchodová misa.
 - Na pracovisku s počtom zamestnancov do piatich môže byť spoločný záchod pre ženy a mužov.
- d) Pokiaľ budú práce na stavbe vykonávané i v zimných mesiacoch (resp. ak je predpoklad, že na stavbe budú vykonávané dlhodobé práce pri operatívnej teplote nižšej ako 4 °C), zabezpečí hlavný zhotoviteľ na stavbe ohrievareň s vybavením na prehrievanie rúk.
- e) V prípade dlhodobej práce na vonkajšom pracovisku počas mimoriadne teplých dní (teplota vzduchu v tieni vyššia ako 30 °C) stavbyvedúci zabezpečí pre pracovníkov bezplatný pitný režim na doplnenie tekutín a minerálnych látok.
- f) V prípade dlhodobej práce na vonkajšom pracovisku počas mimoriadne chladných dní (priemerná teplota počas pracovnej zmeny nižšia ako 4 °C) stavbyvedúci zabezpečí pre pracovníkov bezplatný pitný režim na doplnenie straty tepla v organizme.
- g) Pitný režim pri práci s nadmernou záťažou teplom alebo chladom, výber vhodných nápojov a ich primeraná teplota budú konzultované s pracovnou lekárskou službou.

9.1.5. Situačný plánik

Stavbyvedúci zabezpečí, aby pre každý stavebný dvor bol vypracovaný situačný plánik, ktorý bude obsahovať najmä:

- rozmiestnenie jednotlivých objektov zariadenia staveniska;
- vyznačenie komunikácií a priestorov pre skladovanie;
- vyznačenie únikových a zásahových ciest;
- vyznačenie stavebných prípojok elektriny a vody;
- rozmiestnenie hasiacich prostriedkov a prostriedkov pre záchranu osôb;
- stanovište ohlasovne požiarov, resp. telefónu, určeného pre tiesňové volania;
- priestory vyhradené pre skladovanie horľavých a inak nebezpečných látok;
- miesto vyhradené pre zhromaždenie osôb v prípade požiaru a/alebo iných mimoriadnych udalostí (ďalej len „zhromaždisko“).

Plánik bude umiestnený po celú dobu výstavby na každom známom a trvale dostupnom mieste.

9.2. Organizačné zabezpečenie

9.2.1. Základné pravidlá BOZP na stavenisku

- a) Všetky úrazy, poranenia, požiare a nebezpečné udalosti, musia byť okamžite hlásené stavbyvedúcemu a koordinátorovi bezpečnosti.
- b) Bezpečnostné značenie musí byť plne rešpektované.

- c) Pracovníci musia správnym spôsobom používať náležité OOPP v súlade s požiadavkami technologického postupu prác (TPP), karty bezpečnostných údajov (KBÚ) alebo odporučeniami výrobcu.
- d) Pracovisko musí byť udržiavané trvalo čisté a prístupové cesty bez prekážok. Stavebný odpad musí byť pravidelne odstraňovaný.
- e) Alkohol, omamné a psychotropné látky nebudú na stavenisku tolerované; osobám pod vplyvom alkoholu alebo drog nebude umožnený vstup na stavenisko, resp. budú zo staveniska vykázané.
- f) Pri používaní alebo skladovaní nebezpečných látok musí byť k dispozícii karta bezpečnostných údajov nebezpečnej látky alebo prípravku (KBÚ).
- g) Nikto nesmie bez súhlasu stavbyvedúceho, resp. koordinátora bezpečnosti meniť, premiestňovať alebo odstraňovať akékoľvek bezpečnostné zariadenie inštalované na stavenisku ako sú zábradlia, bezpečnostné značenie, zábrany, ochranné konštrukcie, ochranné kryty a pod.
- h) Staveniskové elektrické zariadenia, vrátane pohyblivých prívodov musia byť pravidelne kontrolované a udržiavané. Pohyblivé prívody musia byť umiestňované tak, aby nedošlo k ich poškodeniu (napr. prejazdom stavebných mechanizmov) a aby nehrozilo nebezpečenstvo zakopnutia.
- i) Je zakázané používať svojpomocne vyrobené, nastavované alebo poškodené rebríky. Vystupovať a zostupovať po rebríku súčasne viacerými pracovníkmi je zakázané.
- j) Na rebríkoch sa nesmú vykonávať práce, pri ktorých sa používajú pneumatické nástroje, vstreľovacie prístroje, reťazové píly a iné nebezpečné nástroje.
- k) Je zakázané používať rebríky ako priechodový mostík.
- l) Práce vo výške a/alebo nad voľnou hĺbkou musia byť zabezpečené proti pádu osôb.
- m) Je nutné predchádzať prácam nad sebou. Pracovať nad sebou na rebríku je zakázané.
- n) Krádeže akéhokoľvek druhu nebudú tolerované a budú okamžite hlásené na políciu.
- o) Zamestnanci a personál sa môžu v rámci staveniska pohybovať len v priestoroch, ktoré im boli vyhradené ako pracovisko a v tzv. spoločných priestoroch (sociálne zariadenia, prístupové komunikácie a pod.). V žiadnom prípade nesmú vstupovať do vyznačených ohrozených priestorov, v ktorých sú vykonávané tzv. nebezpečné práce inými zhotoviteľmi.
- p) Stavebné mechanizmy musia byť pri cúvaní navádzané spôsobilou osobou tak, aby vodiči nemohli ohroziť osoby nachádzajúce sa v tzv. slepom uhle. Po celú dobu cúvania musí vodič dávať výstrahu zvukovým signálom.
- q) Dodržiavanie týchto pravidiel bude náplňou previerok staveniska koordinátorom bezpečnosti.

9.2.2. Ochrana pred obecnými stavebnými nebezpečenstvami

- a) Nosenie bezpečnostnej obuvi s protišmykovou podrážkou a ochranou prstov, pracovného odevu s dlhým rukávom, výstražnej reflexnej vesty a ochrannej prilby je povinné pre všetkých pracovníkov stavby po celú dobu pobytu na stavenisku.
- b) Dodržiavanie tejto povinnosti bude náplňou previerok staveniska koordinátorom bezpečnosti.

9.2.3. Zákaz fajčenia a manipulácie s otvoreným ohňom

- a) Zákaz fajčenia musí byť dodržiavaný na všetkých miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, v priestoroch kde sú skladované horľavé materiály alebo vykonávané nebezpečné činnosti (napr. používanie riedidiel, zohrievanie alebo varenie izolačných alebo

tesniacich substancií a pod.) a v ich blízkosti a taktiež vo všetkých kancelárskych a sociálnych priestoroch.

- b) Dodržiavanie zákazu fajčenia bude náplňou inšpekčných prehliadok staveniska koordinátorom bezpečnosti.

9.2.4.Čistota a poriadok

- a) (Pod)zhotovitelia a ich personál sú povinní udržiavať na stavenisku čistotu a poriadok. Je zakázané vykonávať potrebu mimo vyhradené WC.
- b) Stavebný odpad, suť, použité obaly a pod. budú ukladané na vopred vyhradenom mieste. Stavbyvedúci zodpovedá za pravidelný odvoz odpadu.
- c) Horľavý materiál (papierové a umelohmotné obaly, drevený odpad, zbytky horľavých látok ako sú farby, riedidlá a pod.) musia byť odstránené z pracoviska okamžite.
- d) (Pod)zhotovitelia dbajú na to, aby prilahlé verejné komunikácie neboli znečisťované stavebnými vozidlami a mechanizmami a/alebo prepravovaným materiálom. Zemina, piesok a iný prašný materiál musia byť pred prepravou skropené vodou. Vozidlá prepravujúce takéto náklad musia byť vybavené plachtou. V prípade znečistenia je zhotoviteľ povinný komunikáciu okamžite očistiť.
- e) Stavbyvedúci zodpovedá za vybavenia staveniska vhodnými prostriedkami na udržiavanie čistoty a poriadku (vedra, fúriky, lopaty, metly a pod.).
- f) Dodržiavanie vyššie uvedených povinností bude náplňou inšpekčných prehliadok staveniska koordinátorom bezpečnosti.

9.2.5.Skladovanie stavebného materiálu

- a) Stavebný materiál môže byť na stavenisku skladovaný len na vyhradených miestach podľa pokynov stavbyvedúceho. Skladovanie mimo obvodu staveniska je zakázané.
- b) Pri nakládke a vykládke materiálu musí byť zaistená bezpečnosť osôb spôsobilou a náležite poučenou osobou, ktorá zodpovedá za to, aby sa nepovolane osoby nedostali do pracovného pásma zdvíhacích zariadení a/alebo do jazdnej dráhy vozidiel pri cúvaní, otáčaní apod.
- c) Pri ukladaní materiálu musí byť zaistená jeho stabilita, bezpečný odber a manipulácia s ním. Povrch miesta skládky musí byť upravený so zreteľom na vlastnosti skladovaného materiálu. Do stohov a hraníc možno ukladať materiál len na pevnej, únosnej, nešmykľavej a vodorovnej ploche a môžu sa do nich ukladať len rovnaké predmety nemenného tvaru. Predmety, ktorých tvar sa mení (napr. vrecia) sa smú stohovať do hromád len keď sa vytvorí dostatočne šikmé alebo stupňovité steny. V prípade, že hrozí zrútenie stohu, hranice alebo hromady, musia byť tieto okamžite bezpečným spôsobom rozobrané.
- d) Je zakázané uskladňovať materiál na nespevnených svahoch.
- e) Pri ukladaní materiálu je nutné ponechať dostatočné manipulačné priestory, najmä pre bezpečnú manipuláciu a odber skôr uskladneného materiálu (prístup zdvíhacích mechanizmov, prepravných prostriedkov a pod.). Dovozy materiálu na stavenisko je potrebné plánovať tak, aby bol na stavenisku len na nevyhnutne potrebnú dobu.
- f) Horľavé a nebezpečné materiály musia byť uskladnené oddelene od ostatných materiálov a pri ich uskladnení je potrebné dodržať dostatočné odstupové vzdialenosti a ochranné pásma od

susedných objektov. Zároveň je nutné ponechať dostatočné priestory pre prístup hasičskej techniky. Tieto miesta je nutné označiť bezpečnostným značením – vid' Príloha 07.

9.2.6. Používanie nebezpečných látok a prípravkov

- a) Pokiaľ budú na stavbe používané nebezpečné látky alebo prípravky, je (pod)zhotoviteľ, ktorý bude takúto látku používať, povinný odovzdať pred začatím prác s takouto látkou stavbyvedúcemu kópiu karty bezpečnostných údajov (KBÚ) s uvedením predpokladaného množstva použitého na stavbe.
- b) Stavbyvedúci vedie tzv. register nebezpečných látok a prípravkov používaných na stavbe – vzor registra je uvedený v Prílohe č.10.
- c) S KBÚ musia byť v primeranom rozsahu oboznámení všetci pracovníci, ktorí s dotknutou látkou/prípravkom prídu počas výkonu prác na stavbe do styku, resp. by mohli byť touto látkou/prípravkom ohrození.

9.2.7. Ochrana životného prostredia

- a) Všetci zhotovitelia sú povinní vykonávať svoju činnosť na stavenisku tak, aby nedošlo k ohrozeniu životného prostredia. Je zakázané najmä:
 - likvidovať stavebný odpad spaľovaním,
 - vylievať nebezpečné kvapaliny (oleje, farby, organické rozpúšťadlá a pod.) alebo nimi znečistenú vodu) do pôdy.
- b) Obaly s kvapalinami, ktoré by mohli ohroziť životné prostredie sa musia ukladať v nepriepustných záchytných vaniach. V prípade neúmyselného rozliatia je nutné zabezpečiť ich okamžitú sanáciu. Stavbyvedúci zaistí, aby bol pre tento účel na stavenisku k dispozícii vhodný sorpčný materiál (napr. Vapex a pod.)

9.2.8. Neoprávnený vstup

- a) Vzhľadom k tomu, že sa jedná o dopravnú stavbu bez vylúčenia verejnej premávky, ktorú nie je možné opatriť oplotením po celom obvode, je potrebné vhodným spôsobom zabezpečiť, aby sa verejnosť a nepovolané osoby nedostali do priestorov, kde by mohli byť ohrození stavebnou činnosťou.
- b) Vo všetkých častiach stavby, ktoré budú v dotyku s verejnou premávkou musí byť osadené vopred schválené dočasné dopravné značenie.
- c) Na vstupoch na stavenisko musí byť umiestnené označenie, že sa jedná o stavenisko a značka zakazujúca vstup nepovolaným osobám (vid' Príloha 07).
- d) Osobám, ktoré sa priamo nezúčastňujú na realizácii stavby (návštevy a pod.) môže byť umožnený vstup na stavenisko len ak sú splnené nasledujúce podmienky:
 - s ich prítomnosťou bol oboznámený stavbyvedúci;
 - budú sa pohybovať po stavenisku len v sprievode poverenej osoby;
 - budú vybavení vhodnými ochrannými pracovnými prostriedkami, v závislosti od účelu ich návštevy; minimálne vybavenie je bezpečnostná pracovná obuv, pracovný plášť alebo pracovný odev a ochranná prilba;
 - boli v potrebnom rozsahu poučení o zásadách BOZP a ochrane pred požiarimi platnými na stavenisku.

10. ZÁVER

10.1. Záväznosť

Tento Plán BOZP na stavenisku je platný v rámci stavby **Oprava mosta ev. č. 50-070 cez potok Drietomica, Drietoma**.

- a) Je záväzný pre investora, stavebníka a (pod)zhotoviteľov a všetkých ich zamestnancov. Vztahuje sa taktiež primerane aj na osoby, ktoré sa s ich súhlasom zdržiavajú v priestoroch a objektoch stavby.
- b) (Pod)zhotovitelia sú povinní v náležitom rozsahu oboznámiť s preventívnymi opatreniami, zahrnutými v tomto pláne všetkých svojich zamestnancov a personál a vyžadovať ich držanie. O oboznámení musí byť vyhotovený písomný záznam. Pre tento účel zabezpečí stavbyvedúci distribúciu plánu všetkým (pod)zhotoviteľom.
- c) Jeden výtlačok aktuálnej verzie tohto plánu bude umiestnený v miestnosti stavbyvedúceho po celú dobu realizácie stavby a každému, kto sa zúčastňuje na budovaní stavby, bude v prípade jeho záujmu umožnené nahliadnuť do plánu, príp. si urobiť z neho výpisky. Elektronická podoba plánu (vo formáte PDF) bude k dispozícii u koordinátora bezpečnosti.

10.2. Aktualizácia

- a) Tento plán je potrebné aktualizovať a upravovať v závislosti od postupu plnenia stavebných prác, výskytu úrazov, nehôd, nebezpečných udalostí a/alebo iných mimoriadnych udalostí a/alebo dodatočných zmien v projekte.
- b) Zmeny a/alebo úpravy plánu môže vykonať len koordinátor bezpečnosti. Všetky zmeny a/alebo úpravy plánu musia byť vopred prerokované a odsúhlasené s technickým dozorom investora a so stavbyvedúcim a musia o nich byť informovaní všetci (pod)zhotovitelia a pracovníci, ktorých sa tieto zmeny a/alebo úpravy dotýkajú.

Príloha 01

Zásady BOZP pre výkon prác so zvýšeným nebezpečenstvom

Práce vo výškach

- a) Pracoviská, u ktorých hrozí pád z výšky alebo do hĺbky musia byť náležite zabezpečené proti pádu pracovníkov kolektívnou ochranou; ak to nie je možné, musia byť pracovníci zabezpečení proti pádu vhodnými osobnými ochrannými prostriedkami.
- b) Materiál, náradie a pomôcky sa musia uložiť, prípadne skladovať vo výškach tak, aby po celý čas uloženia boli zabezpečené proti pádu, sklúznutiu alebo zhodeniu vetrom počas práce i po jej ukončení. Pracovné náradie sa zakazuje zavesovať na časti odevu, ak nie je na to upravený alebo ak pracovník nepoužije vhodný výstroj (pás s úpinkami a pod.).
- c) Konštrukcia na práce vo výškach sa nesmie preťažovať. Hmotnosť materiálu, zariadenia, pomôcok, náradia vrátane počtu osôb nesmie presahovať normou určené náhodné zaťaženie konštrukcie.

- d) Priestory, nad ktorými sa pracuje, sa musia bezpečne zaistiť, aby nedošlo k ohrozeniu pracovníkov a iných osôb. Zamestnanci a verejnosť musia byť chránení pred pádom predmetov kolektívnymi ochrannými prostriedkami, ak je to technicky možné. Materiály a pracovné zariadenia musia byť uložené alebo navrhnuté tak, aby nemohli sklúzať alebo zrútiť sa. Ak je potrebné, tak sa na stavenisku umiestnia zastrešené priechody alebo je zabránený prístup k nebezpečným priestorom.
- e) Zhadzovanie predmetov, zvyškov stavebných látok a materiálu z výšky na príľahlé plochy je dovolené len za predpokladu, že
 - miesto dopadu bude zabezpečené proti vstupu osôb (ohradením, vylúčením prevádzky, strážením) a jeho okolie chránené proti prípadnému odrazu alebo rozstreku zhodeného predmetu alebo materiálu alebo
 - materiál sa bude zhadzovať uzavretým zariadením až na miesto uloženia.
- f) Je zakázané zhadzovať predmety, pri ktorých nemožno bezpečne predpokladať miesto dopadu (plechy, krytina, dosky a pod.), alebo predmety, ktoré by mohli strhnúť pracovníka z výšky.
- g) Práce vo výške v priestoroch nechránených proti poveternostným vplyvom sa musia prerušiť pri
 - búrke, silnom daždi, snežení, tvorení námrazy,
 - vetre s rýchlosťou nad 8 m.s^{-1} na zavesených pomocných konštrukciách, rebríkoch nad 5,0 m výšky práce a pri použití osobného zabezpečenia; v ostatných prípadoch pri vetre s rýchlosťou nad $10,7 \text{ m.s}^{-1}$,
 - viditeľnosti menšej ako 30 m,
 - teplote prostredia nižšej ako -10 C .
- h) Práce nad sebou sú povolené len vo výnimočných prípadoch. Ich výkon musí byť vždy vopred dotknutými (pod)zhotoviteľmi prerokovaný za účasti koordinátora bezpečnosti.

Zemné práce

Prípravné práce

- a) Pred začatím zemných prác musí zodpovedný pracovník zhotoviteľa zabezpečiť v teréne vyznačenie trasy podzemných vedení inžinierskych sietí a iných prekážok. Vyznačenie všetkých inžinierskych sietí a diel musí byť overené a potvrdené ich prevádzkovateľom. Pracovníci, ktorí budú vykonávať zemné práce, musia byť oboznámení s druhom inžinierskych sietí, ich trasami a hĺbkou a ich ochrannými pásmami. To platí aj pre trasy inžinierskych sietí v blízkosti staveniska, ktoré by mohli byť stavebnou činnosťou narušené.
- b) V rámci projektu musí byť stanovený spôsob zaistenia stien výkopov proti zosunutiu alebo sklony svahov výkopov. Pri zmene geologických a hydrogeologických podmienok oproti projektu je povinný zodpovedný pracovník po konzultácii s projektantom spresniť určený sklon svahu.
- c) Opatrenia pre zaistenie bezpečnosti práce pre jednotlivé výkopy musia byť stanovené ešte pred ich začatím.
- d) Pred povolením zemných prác je nutné stanoviť:
 - postupy v prípade nepredvídaných udalostí (zrútenie steny výkopu, porušenie inžinierskych sietí, zistenie väčších balvanov, zvyškov stavebných konštrukcií, výskyt nesúdržných zemín, starej munície a pod.);
 - miesta vybudovania prechodov a prejazdov, spôsob ich prevedenia a spôsob zabezpečenia proti pádu osôb;

- zaistenie zásobovania, príjazdu záchranných zborov a pod. v dotknutej lokalite
 - pracovníka, zodpovedného za odbornú kontrolu stavu zábran, paženia, látok, prechodov, prejazdov a výstražných a osvetľovacích telies a periodicitu tejto kontroly (najmenej 1x za deň).
- e) Pred začatím zemných prác sa musí preveriť, či sa v blízkosti pracoviska nebudú vykonávať práce spôsobujúce otrasy pôdy, ktoré by mohli ohroziť stabilitu stien výkopu alebo svahu (napr. baranenie štetových stien a pilót, používanie pneumatického kladiva a pod.) a navrhnuť adekvátne opatrenia na zaistenie stability výkopov, resp. svahov a bezpečného výkonu zemných prác. Tieto opatrenia musia byť prerokované a odsúhlasené koordinátorom bezpečnosti.

Zásady pre vykonávanie zemných prác

- a) Výkopy v obývaných územiach musia byť zakryté alebo sa musia ich okraje zaistiť tak, aby sa zabránilo pádu do výkopu.
- b) Výkopy priliehajúce k verejným komunikáciám alebo zasahujúce do nich musia byť vybavené výstražnou dopravnou značkou. V noci a pri zníženej viditeľnosti musia byť označené červeným výstražným svetlom na začiatku a na konci výkopu, prípadne v iných nebezpečných miestach podľa miestnych podmienok.
- c) Pre pracovníkov pracujúcich vo výkopoch sa musí zaistiť bezpečný zostup (výstup). Pred prvým vstupom pracovníkov do výkopu alebo pri prerušení práce dlhšom ako 24 hodín musí zodpovedný pracovník vykonať prehliadku stavu stien výkopu, paženia a prístupov.
- d) Výkopové práce, kde hrozí nebezpečenstvo zosunutia, zavalenia alebo iné zvýšené riziko nesmie vykonávať pracovník osamotene. Zároveň nesmie vykonávať pracovník osamotene výkopové práce na odľahlých pracoviskách od hĺbky 1.3 m.
- e) Okraje výkopov sa nesmú zaťažovať (hranica šmykového klinu musí byť stanovená projektom).
- f) Vykonávať zemné práce v ochrannom pásme elektrických, plynových a iných nebezpečných vedení možno len za predpokladu, že sa vykonajú opatrenia zabráňujúce nebezpečnému priblíženiu pracovníkov alebo strojov k vedeniam. Opatrenia sa prerokujú s ich prevádzkovateľom (prehľad ochranných pásiem niektorých energetických zariadení je uvedený v Prílohe č.06).
- g) Pri ručnom kopaní výkopov musia byť pracovníci rozmiestnení tak, aby sa navzájom neohrozovali. Pri doprave materiálu do výkopu alebo z výkopu sa nesmú pracovníci zdržiavať v ohrozenom priestore. Pri zistení nebezpečných predmetov (napr. stará munícia a pod.) sa musia práce zastaviť až do odstránenia týchto predmetov kompetentnou inštitúciou.
- h) Zvislé steny ručných výkopov sa musia zabezpečiť proti zavaleniu (napr. pažením) od hĺbky väčšej ako
- 1,5 m v nezastavanom území;
 - 1,3 m v zastavanom území.
- a) V zeminách nesúdržných, podmäčkaných alebo inak náchylných na zosunutie a v miestach, kde treba rátať s opakovanými otrasmi (napr. pri používaní baranidla v ich blízkosti), sa steny musia zabezpečiť aj pri menších výškach.
- b) Je zakázané zostupovať alebo vystupovať z výkopu po konštrukcii paženia.
- c) Odkryté vedenia a potrubia v stene výkopu sa musia ihneď zabezpečiť proti priehybu, vybočeniu a rozpojeniu.

- d) Pri ručnom odstraňovaní výstuže (rúbenia) sa musí postupovať od spodku pri súčasnom zasypávaní odpaženého výkopu tak, aby bola zaistená bezpečnosť práce. Ak hrozí nebezpečenstvo zosunutia stien výkopu alebo poškodenia blízko stojacich konštrukcií pri prepažovaní a odstraňovaní výstuže (rúbenia), paženie sa ponechá v potrebnej výške vo výkope.

Svahovanie výkopov

- a) Podkopávanie svahov je zakázané. Ak vzniknú pochybnosti o stabilite svahu, pracovník zodpovedný za vykonávanie zemných prác musí určiť a zabezpečiť opatrenia na zamedzenie zosunutia svahu.
- b) Pri nepriaznivých poveternostných podmienkach, pri ktorých môže dôjsť k ohrozeniu stability svahu, sa nesmú pracovníci zdržiavať na svahu ani pod ním.
- c) Pri práci na svahoch so sklonom väčším ako 1:1 a výške väčšej ako 3 m sa musia vykonať opatrenia proti skĺznutiu pracovníkov alebo zosunutiu materiálov.
- d) Pracovať súčasne na viacerých stupňoch na svahu nad sebou je prípustné, len ak sú vytvorené bezpečné podmienky na zabezpečenie pracovníkov na nižších stupňoch.

Mechanizmy na zemné práce

- a) Stroje na zemné práce môže obsluhovať len pracovník, ktorý má pre túto činnosť príslušnú odbornú spôsobilosť (kvalifikáciu) a dostatočnú prax.
- b) Stroje na zemné práce sa môžu pohybovať alebo pracovať podľa únosnosti pôdy v takej vzdialenosti od okrajov svahov, aby nedošlo k zrúteniu stroja. Pod stenou (svahom) sa môže stroj pohybovať alebo pracovať v takej vzdialenosti, aby nevzniklo nebezpečenstvo jeho zasypania. Ak tieto vzdialenosti nie sú určené v technologickom postupe, určí ich zodpovedný pracovník dodávateľa zemných prác. Pracovník obsluhujúci stroj musí byť o týchto vzdialenostiach vopred preukázateľne oboznámený.
- c) Pri hnutí horniny dózerom nesmie brit jeho radlice presahovať cez okraj svahu alebo výkopu.
- d) Stroje sa musia vybaviť zariadením na kontrolu sklonu pojazdnej roviny so signalizáciou alebo ukazovateľom až do maximálne dovoleného sklonu.
- e) Použití strojov v blízkosti okrajov podzemných inžinierskych sietí rozhodne dodávateľ stavebných prác po dohode s prevádzkovateľom týchto sietí a súčasne vykoná nevyhnutné opatrenia na zaistenie bezpečnosti práce.
- f) Pri súbežnom strojovom a ručnom vykonávaní zemných prác je zakázané zdržiavať sa v nebezpečnom dosahu stroja. Ak obsluha nemá dostatočný výhľad na všetky miesta ohrozenia priestoru, nesmie pokračovať v práci.
- g) Je zakázané vstupovať bez vhodnej ochrany pracovníkov do strojom vykovaných výkopov, ktoré nie sú zabezpečené proti zosunutiu.
- h) Ak je stroj v pohybe, nikto sa nesmie zdržiavať v nebezpečnom dosahu stroja, pred strojom v smere jazdy, ani medzi ťahačom a vlečným strojom. Je zakázané stáť tesne pred alebo za strojmi s vlastným pohonom pri ich štartovaní. Je zakázané vstupovať na stroj alebo pod stroj bez upovedomenia a súhlasu obsluhy. Taktiež je zakázané vystupovať a zostupovať zo stroja, pokiaľ je tento v pohybe.
- i) Počas tankovania pohonných hmôt musia byť všetky motory vypnuté.

- j) Všetky prevodovky, hriadele, hnacie remene alebo reťaze, ventilátory a iné nebezpečné pohyblivé časti strojov musia byť opatrené ochrannými krytmi. Po ukončení opráv musia byť tieto kryty opätovne nasadené.
- k) Pri práci strojov, ktoré sú vybavené viacerými pracovnými zariadeniami, musia byť nepoužívané pracovné zariadenia v prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené.
- l) Pri práci viacerých strojov na jednom pracovisku sa musí medzi nimi zachovať taká vzdialenosť, aby nedošlo k ohrozeniu prevádzky druhého stroja.
- m) Obsluha stroja nesmie opustiť svoje miesto bez toho, aby pracovné zariadenie nebolo spustené na zem, prípadne na podložku na zemi alebo umiestnené v predpísanej polohe a mechanicky zabezpečené.
- n) Obsluha je povinná zaznamenať poruchy stroja, prípadne prevádzkové odchýlky zistené počas predchádzajúcej prevádzky do prevádzkového denníka. Po prestávke a po ukončení zmeny, pri ktorej sa obsluhy striedajú, musí byť s týmito poruchami oboznámená aj striedajúca obsluha. Prevádzkový denník a návod na bezpečné používanie, obsluhu a údržbu stroja musí mať obsluha stroja trvale k dispozícii.
- o) Po ukončení prác sa mobilný stroj musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu zakladacími klinmi alebo pracovným zariadením spusteným na zem, alebo zaradením najnižšieho rýchlostného stupňa a zabrzdnením parkovacej brzdy. Ak to umožňuje konštrukcia stroja, aj pri prerušení práce sa mobilný stroj musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu aspoň zabrzdnením parkovacou brzdou alebo pracovným zariadením spusteným na zem.
- p) Proti samovoľnému pohybu sa musí zabezpečiť aj pracovné zariadenie stroja po ukončení práce pri každom jej prerušení spustením na zem alebo umiestnením do prepravnej polohy, v ktorej sa mechanicky zabezpečí.
- q) Mobilný stroj sa musí odstaviť na vhodné stanovište, kde nezasahuje do pozemných komunikácií, nie je ohrozená stabilita stroja a nie je ohrozený padajúcimi predmetmi.

Montáž alebo demontáž ťažkých konštrukčných prvkov

Príprava montáže

- a) (Pod)zhotoviteľ montážnych prác musí vypracovať technologický postup montáže ním montovaných stavebných i technologických konštrukcií. Technologický postup musí obsahovať
 - časový sled montážnych záberov;
 - podmienky nasadenia a pohyb mechanizačných prostriedkov;
 - zásadné riešenie prístupu pracovníkov k stykovým uzlom vrátane ich ochrany;
 - skladba a rozsah použitia montážnych a bezpečnostných prípravkov a zariadení (ochranné zábradlia, poklopy a pod.);
 - zabezpečenie dotknutých pracovísk;
 - podmienky na osobné alebo kolektívne zabezpečenie pracovníkov proti pádu.
- b) Technologický postup musí byť pred začatím prác prerokovaný s vedúcim montáže alebo pracovníkom povereným riadením montážnych prác.

Manipulácia s bremenami

- a) Pri zdvíhaní bremien musí zodpovedať nosnosť zdvíhacieho zariadenia a použitých viazacích prostriedkov hmotnosti zdvíhaného bremena. Je zakázané používať na zdvíhanie viazacie prostriedky u ktorých nie je známa nosnosť.

- b) Bremená, ktorých hmotnosť nie je známa, musia byť označené. Zdvíhacie zariadenie, viazacia prostriedky a spôsob zdvíhania takýchto bremien určí zodpovedný pracovník. Zdvíhacie zariadenie pre zdvíhanie týchto bremien musí byť vybavené zariadením proti preťaženiu.
- c) Na každom zdvíhacom zariadení musí byť vyznačená jeho nosnosť. Na žeriavoch s nosnosťou meniteľnou v závislosti od jeho vyloženia musí byť uvedená najmenšia a najväčšia nosnosť s príslušným vyložením.
- d) Viazaním a zavesovaním bremien môžu byť poverení len pracovníci so zodpovedajúcou kvalifikáciou.
- e) Pred uviazaním musí dielce i závesné oká (háky, skrutky a pod.) prehliadnúť viazač. Viazacie prostriedky sa musia v zime očistiť od snehu a námrazy. Je zakázané zdvíhať zasypané, upevnené, primrznuté alebo prilepené bremená vytrhovaním a odtrhovaním pokiaľ nemožno zistiť bezpečne silu k tomu potrebnú alebo ak zariadenie nie je vybavené preťažovacou poistkou.
- f) Pred zdvihom a ďalšou manipuláciou sa bremeno musí upevniť a zabezpečiť tak, aby nemohlo dôjsť k jeho pádu, prípadne pádu jeho častí. Bremeno sa nesmie uväzovať alebo zavesovať na miestach, z ktorých by sa mohlo vyšmyknúť alebo kde by sa mohol vzájomne poškodiť viazací alebo závesný prostriedok a bremeno. Ostré hrany bremena, ktoré by mohli poškodiť viazací prostriedok, sa musia vhodným spôsobom chrániť.
- g) Pred vlastným zdvihom bremena sa musí preveriť bezpečnosť zavesenia bremena jeho naddvihnutím a skontrolovať spôsob zavesenia bremena a závesných prostriedkov. Až po tejto kontrole môže byť daný pokyn na zdvihnutie.
- h) Zdvíhanie a prepravu bremena musí riadiť viazač dorozumievacími znameniami, ktoré musia byť jednoznačné, zreteľné a vopred dohodnuté so žeriavnikom (prehľad ručných signálov – viď Príloha 08). Pokiaľ uväzujú bremeno viacerí viazači, môže túto prácu riadiť len jeden z nich, pričom žeriavnikovi môže dať pokyn na zdvih až vtedy, ak sa presvedčil o správnom uviazaní alebo zavesení bremena a o bezpečnosti ostatných viazačov (odporúča sa tohto viazača vizuálne odlíšiť od ostatných, napr. prilbou alebo vestou odlišnej farby). Žeriavnik nesmie začať zdvíhať bremeno bez predchádzajúceho pokynu viazača.
- i) Nikto sa nesmie zdržiavať pod dopravovanými bremenami ani v ich blízkosti. Pracovníci sa môžu k bremenu priblížiť až po jeho ustálení v mieste, kde bude osadené alebo zložené.
- j) Pracovník, ktorý upevnil bremeno, riadi jeho zdvih až do úrovne miesta, kde bude uložené. Ďalší pokyn na pohyb bremena nad úroveň osadenia a na osadenie bremena dáva určený pracovník montážnej čaty.
- k) Ak dopravu bremena, jeho celú dráhu z miesta uviazania na miesto osadenia alebo uloženia nemôže sledovať pracovník, ktorý bremeno uviazal, musí sa medzi ním, žeriavnikom a pracovníkom, ktorý bude bremeno osadzovať alebo ukladať, určiť spôsob dorozumenia sa.
- l) Určený pracovník montážnej čaty sa musí vždy presvedčiť o správnom osadení bremena.
- m) Ak pri doprave bremena k miestu montáže nemožno dosiahnuť jeho plynulý pohyb, bremeno sa musí viesť pomocnými lanami. Pomocnými lanami sa môžu bremená viesť len z bezpečného a pevného miesta. Laná sa musia upevniť spôsobom vylučujúcim ohrozenie pracovníka pri ich odopínaní. Pomocné lano sa nesmie omotať alebo inak upevniť na častiach tela pracovníka.
- n) Pri zdvíhaní dielcov pomocou čapov sa závesné laná musia rozoprieť rozperkou, aby pri zdvihu časť dielca (hlava stĺpa) voľne prešla medzi lanami závesu. Čap musí byť stále vo vodorovnej polohe a zabezpečený proti vypadnutiu.
- o) Na zavesené dielce sa nesmie vstupovať, ani sa nesmie na ne ukladať pracovné náradie a materiál.

- p) Pri nakladaní bremien na alebo vykladaní z dopravného prostriedku je nutné tento zaistiť proti samovoľnému posunutiu. Po uviazaní bremena viazači skontrolujú zvislosť zdvihových lán tak, aby nedošlo k šikmému ťahu a následnému zhutnutiu bremena. Pri vykladaní bremena musia viazači pred pokynom na zdvih bremena opustiť ložnú plochu dopravného prostriedku a ďalšiu manipuláciu s bremenom riadiť mimo dopravný prostriedok. Obdobne, pri nakladaní bremena môže viazač vstúpiť na ložnú plochu dopravného prostriedku až po uložení bremena.
- q) Pokiaľ na jednom pracovisku pracuje súčasne viacero žeriavov, je nutné viazačov patriacich k rôznym žeriavom vizuálne odlíšiť (napr. prilbou alebo vestou odlišnej farby) tak, aby každý žeriavnik mohol ľahko identifikovať svojho viazača a nedošlo tak k zámene signálov (dôležité najmä pri vežových žeriavoch).

Montážne prípravky a viazacie prostriedky

- a) Pri montáži sa musia použiť predpísané montážne a bezpečnostné prípravky. Montážne a bezpečnostné prípravky a viazacie prostriedky sa musia pred použitím a počas neho kontrolovať, po použití očistiť, riadne uložiť a konzervovať.
- b) Každá montážna čata sa na montáž musí vybaviť príslušným počtom montážnych a bezpečnostných prípravkov a zariadení v súlade s technologickým postupom.
- c) Montážne a bezpečnostné prípravky slúžiace na zaistenie bezpečnosti montáže, najmä bezpečnosti pracovníkov pri montáži vo výške je potrebné upevňovať k dielcom ešte na zemi (východiskovej úrovne) pred ich zdvihom, ak to nevylučuje technologický postup montáže.
- d) Na zdvíhanie dielcov sa musia použiť viazacie prostriedky, ktoré zodpovedajú príslušným parametrom (napr. statickým parametrom jednotlivých druhov dielcov).
- e) Viazacie prostriedky sa vždy musia voliť tak, aby zabezpečovali zavesenie dielcov podľa výrobných dokumentácie.

Osadzovanie dielcov

- a) Pri osadzovaní dielcov je potrebné vychádzať z technologického postupu.
- b) Počas montážnych prác sa na konštrukcii musí priebežne vykonávať vystuženie, vzoprenie, kotvenie a iné stabilizačné zabezpečenie. Súčasne sa musia priebežne montovať trvalé časti konštrukcie (zábradlia, plošiny a pod.).
- c) Montážne otvory na vodorovných častiach sa musia súčasne s montážou zabezpečiť tak, aby cez ne pracovníci neprepadávali (poklopom, sieťou, zábradlím a pod.).
- d) Pri manipulácii s dielcom musia byť pracovníci v bezpečnej vzdialenosti. Až po jeho ustálení nad miestom montáže sa môžu k nemu priblížiť a z bezpečnej plošiny alebo podlahy ho osadiť a zabezpečiť proti vychýleniu. Dielec sa môže zvesiť zo závesu zdvíhacieho prostriedku až po tomto zabezpečení.
- e) Zvislé dielce sa musia po osadení bezpečne zaistiť (skrutkami, montážnymi stolicami, zaklinovaním v základnej pätky a pod.). Uvoľnenie viazacích prostriedkov zo zvislých dielcov sa musí vykonať z bezpečného miesta (pracovnej plošiny, montážneho koša, diaľkovým odopínaním zo zeme a pod.).
- f) Po zabezpečení a uvoľnení dielcov z viazacích prostriedkov sa pokračuje v ich konečnom upevnení (zváraním, zabetónovaním, skrutkovaným spojom a pod.). Nasledujúci dielec sa môže osadiť až vtedy, keď je predchádzajúci dielec bezpečne uložený a upevnený podľa technologického postupu.

- g) Montážne prípravky na dočasné zabezpečenie dielcov sa nesmú odstraňovať pred konečným upevnením a priestorovým stužením montovanej konštrukcie.
- h) Pri dielcoch zavesených do závesu zdvíhacieho zariadenia možno vykonať zvar elektrickým oblúkom len za predpokladu, že je vylúčená možnosť zasiahnutia pracovníkov a poškodenia zdvíhacieho zariadenia elektrickým prúdom.
- i) Zmonolitňovanie uzlov a styčných škár je možné až po zistení správnosti osadenia dielcov, po prebierke zvarových spojov a splnení ďalších požiadaviek projektu. Práca spojená so zalievaním stykov a škár sa vykonáva spôsobom predpísaným technologickým postupom.
- j) Dielce, ktoré môžu byť po osadení do konštrukcie rozkmitané vetrom, sa musia okamžite vystužiť navzájom dielcami tak, aby konštrukcia tvorila tuhý celok.
- k) Pri zdvíhaní, stavaní a ukladaní jednotlivých vysokých konštrukcií alebo častí (priehradové konštrukcie, stožiare a pod.) sa musí priestor ohrozený pádom bremena, zdvíhacími prostriedkami alebo konštrukciou zabezpečiť (napr. ohradením, strážením priestoru povereným pracovníkom).
- l) Pri blokovej montáži sa bloky ocelevej konštrukcie musia zostavovať z jednotlivých prvkov na tuhých, nepoddajných podporách tak, aby bol dodržaný tvar, statické pôsobenie, prípadne navýšenie predpísané v dodávateľskej dokumentácii, pričom sa nesmú prekročiť povolené medzné odchýlky.
- m) Pri montážnych prácach vo výške je zakázaná montáž a prechádzanie pracovníkov po konštrukcii bez zabezpečenia proti pádu.
- n)

Práce v blízkosti vysokého napätia

- a) Zvláštnu pozornosť zo strany BOZP je nutné venovať prácam v blízkosti vedení VN/VVN/ZVN. Harmonogram stavebných prác je nutné plánovať tak, aby boli prednostne urobené preložky/úpravy vzdušných vedení ZVN/VVN/VN ešte pred začatím ostatných stavebných prác v OP, resp. v blízkosti OP týchto vedení, aby sa predišlo stavebným prácam a použitiu stavebných mechanizmov (bagre, žeriavy) v nebezpečnom priestore a zabránilo tak náhodnému dotyku s vedením.
- b) V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané zriaďovať stavby a konštrukcie, umiestňovať lešenia, vztyčovať dlhé predmety a pod.
 - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
 - vykonávať iné činnosti, pri ktorých by sa mohla ohroziť bezpečnosť osôb a majetku, prípadne pri ktorých by sa mohlo poškodiť elektrické vedenie alebo ohroziť bezpečnosť a spoľahlivosť jeho prevádzky.
- c) V ochrannom pásme podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky a jazdiť osobitne ťažkým mechanizmom,
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť jeho prevádzky, prípadne by podstatne sťažovali prístup k nemu.
- d) V dosahu elektrických vedení je zakázané vykonávať bez súhlasu prevádzkovateľa vedenia akékoľvek zemné práce, pri ktorých by sa mohli podkopať stĺpy, stožiare, prekopať káble alebo poškodiť či prerušiť uzemnenie.
- e) Pred zahájením akýchkoľvek prác v blízkosti vonkajších elektrických vedení VN/VVN/ZVN musí

dotknutý (pod)zhotoviteľ oboznámiť všetkých pracovníkov s nebezpečenstvom hroziacim od vonkajších vedení.

- f) (Pod)zhotoviteľ, ktorý vykonáva práce v blízkosti ochranného pásma elektrických zariadení VN/VVN/ZVN, pri ktorých môže dôjsť k priblíženiu k elektrickým zariadeniam, je povinný oznámiť túto skutočnosť (činnosť) prevádzkovateľovi elektrického zariadenia, vopred dohodnúť podmienky výkonu prác a dodržiavať ním ustanovené pokyny (prehľad vybraných ochranných pásiem – viď Príloha 06).
- g) Žeriavy a iné podobné zariadenia musia byť umiestnené tak, aby ich všetky časti v ktorejkoľvek polohe boli mimo ochranné pásmo vedenia. V prípade, že túto podmienku nie je možné dodržať, je potrebné požiadať prevádzkovateľa vedenia o stanovenie bezpečnostných podmienok pre odchyľne riešenie. Ostatné zariadenia, ktoré nemajú povahu žeriavov možno prevádzkovať v blízkosti elektrického vedenia (a to i v ochrannom pásme) len ak sú vybavené tak, že žiadna ich časť (ani žiadna časť osôb nachádzajúcich sa na zariadení vrátane držaných nástrojov a predmetov) sa v žiadnom prípade nemôže priblížiť k vodičom na menšiu vzdialenosť, ako je uvedená v nasledujúcom bode.
- h) S mechanizačnými prostriedkami, vysokými vozidlami, nákladmi a strojmi je možné podchádzať pod elektrickým vedením len ak sú v prepravnej polohe a bude dodržaná bezpečná vzdialenosť od elektrických vedení:
 - 200 cm pri menovitom napätí od 1 do 35 kV;
 - 300 cm pri menovitom napätí od 35 do 110 kV;
 - 400 cm pri menovitom napätí od 110 do 220 kV
 - 500 cm pri menovitom napätí od 220 do 400 kV.
- i) Je zakázané vykonávať práce v blízkosti ochranného pásma elektrických zariadení VN/VVN/ZVN – najmä používanie žeriavov, bagrov, vztyčovanie stĺpov, stožiarov a iných vysokých predmetov – počas
 - zníženej viditeľnosti (hmla, sneženie, hustý dážď a pod.)
 - silného vetra.
- j) Je zakázané približovať sa k pretrhnutým vodičom elektrického vedenia spadnutým na zem a dotýkať sa ich. (V okolí miesta, kde leží pretrhnutý vodič môže vzniknúť až do vzdialenosti 20 m oblasť životu nebezpečného krokového napätia).

Zoznam subjektov podieľajúcich sa na stavbe (VZOR)

STAVBA: Oprava mosta ev. č. 50-070 cez potok Drietomica, Drietoma

ZHOTOVITEĽ:	DODÁVANÉ PRÁCE:	ZÁSTUPCA PRE BOZP/ KONTAKTNÉ ÚDAJE:

Počas realizácie koordinátor bezpečnosti upraví, resp. doplní hore uvedenú tabuľku podľa reálneho stavu.

Členenie stavby

Por. č.	Číslo objektu	Názov objektu
1	SO 03	Oprava mosta ev. č. 50-070 cez potok Drietomica, Drietoma

Stavba:

Oprava mosta ev. č. 50-070 cez potok Drietomica, Drietoma

Dátum oboznámenia:

Rozsah oboznámenia:

. hod.

Oboznámenie vykonal:

Dolu uvedení zamestnanci potvrdzujú svojím podpisom, že boli oboznámení s preventívnymi bezpečnostnými opatreniami obsiahnutými v pláne BOZP stavby.

Subjekt

Meno a priezvisko

Profesia

Podpis

Prehľad VYBRANÝCH právnych predpisov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

- [01] Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- [02] Zákon NR SR č. 280/2006 Z.z. o povinnej základnej kvalifikácii a pravidelnom výcviku niektorých vodičov
- [03] Zákon NR SR č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov
- [04] Zákon NR SR č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- [05] Zákon NR SR č. 311/2001 Z.z. zákonník práce v znení neskorších predpisov
- [06] Zákon NR SR č. 67/2010 Z. z. - o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon)
- [07] Zákon NR SR č. 264/1999 Z.z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- [08] Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov
- [09] Vyhláška MZ SR č. 143/2009 Z.z. ktorou sa ustanovujú druhy lekárničiek a obsah lekárničiek pre cestnú dopravu
- [10] Zákon NR SR č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- [11] Vyhláška MV SR č. 9/2009 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- [12] Vyhláška MPSVaR SR č. 508/2009 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia.
- [13] Vyhláška SÚBP a SBÚ č. 208/1991 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách motorových vozidiel
- [14] Vyhláška MPSVaR SR č. 147/2013 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností
- [15] Vyhláška SÚBP č. 59/1982 Zb., ktorou sa určujú základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti technických zariadení
- [16] Vyhláška MZ SR č. 541/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci
- [17] Vyhláška MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci
- [18] Vyhláška MZ SR č. 544/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci
- [19] Vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí
- [20] Nariadenie vlády SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení neskorších predpisov
- [21] Nariadenie vlády SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci

- [22] Nariadenie vlády SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami
- [23] Nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi chemickými faktorom pri práci v znení neskorších predpisov
- [24] Nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci
- [25] Nariadenie vlády SR č. 387/2006 Z.z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci
- [26] Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 391/2006 Z.z. o minimálnych a zdravotných požiadavkách na pracovisko
- [27] Nariadenie vlády SR č. 392/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov
- [28] Nariadenie vlády SR č. 393/2006 Z.z. o minimálnych požiadavkách na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí
- [29] Nariadenie vlády SR č. 395/2006 Z.z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov
- [30] Nariadenie vlády SR č. 396/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko
- [31] Nariadenie vlády SR č. 416/2005 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám

PREHLAD VYBRANÝCH OCHRANNÝCH PÁSIEM

Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

OCHRANNÉ PÁSMO	ELEKTROENERGETICKÉ ZARIADENIE
VONKAJŠIE ELEKTRICKÉ VEDENIA	
ochranné pásmo je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča; táto vzdialenosť je:	
1 m	pri napätí od 1 do 35 kV vrátane pre zavesené káblové vedenie
2 m	od zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane
4 m	pri napätí od 1 do 35 kV vrátane pre vodiče so základnou izoláciou; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
10 m	pri napätí od 1 do 35 kV vrátane pre vodiče bez izolácie; v súvislých lesných priesekoch 7 m
15 m	pri napätí od 35 do 110 kV vrátane
20 m	pri napätí od 110 do 220 kV vrátane
25 m	pri napätí od 220 do 400 kV vrátane
35 m	pri napätí nad 400 kV
PODZEMNÉ ELEKTRICKÉ VEDENIA	
ochranné pásmo je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného kábla; táto vzdialenosť je:	
1 m	pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
3 m	pri napätí nad 110 kV
ELEKTRICKÉ STANICE	
ochranné pásmo je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti kolmo na oplotenie alebo na obostavanú hranicu objektu stanice; táto vzdialenosť je:	
30 m	s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
10 m	s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
PLYNÁRENSKÉ ZARIADENIA	
ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti plynovodu vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo pôdorysu technologického plynárenského zariadenia meranou kolmo na túto os alebo hranu; táto vzdialenosť je na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu iného plynárenského zariadenia:	
4 m	pre menovitú svetlosť potrubia do 200 mm
8 m	pre menovitú svetlosť potrubia do 500 mm
12 m	pre menovitú svetlosť potrubia do 700 mm
50 m	pre menovitú svetlosť potrubia nad 700 mm
1 m	pre nízkotlaké a strednotlaké plynovody a plynovodné prípojky, ktorými sa rozvádzajú plyny v zastavanom území obce
8 m	pre technologické objekty (regulačné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikoróznej ochrany, telekomunikačné zariadenia, zásobníky a sklady propán-butánu a pod.)

**Bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci -
význam vybraných bezpečnostných značiek**

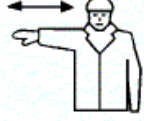
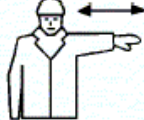

Zákazové značky		Výstražné značky	
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (piktogram)	Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)
Nepovolaným vstup zakázaný !		Nebezpečenstvo požiaru !	
Zákaz fajčiť a používať otvorený plameň !		Nebezpečenstvo výbuchu !	
Zákaz fajčenia !		Pozor, nebezpečenstvo zakopnutia !	
... (všeobecný zákaz) napr. : Zákaz podchádzať stroj za chodu !		Nebezpečenstvo pohybujúcich sa priemyselných vozidiel !	
Zákaz vstupu pre chodcov !		Pozor, nebezpečenstvo pádu z výšky !	
Zákaz hasenia vodou !		Pozor, elektrické zariadenie !	
Zákaz dotýkať sa !		Radiačné nebezpečenstvo !	
Priemyselným vozidlám vjazd zakázaný !		Nebezpečenstvo pádu alebo pohybu zaveseného bremena !	
Zákaz pitia !		Pozor, nebezpečne horúci povrch !	

Príkazové značky		Značky informatívne	
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)	Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)
Používaj prostriedky na ochranu zraku !		Núdzový východ alebo úniková cesta	
Pracuj v ochrannej prilbe !			
Používaj chrániče sluchu !			
Pracuj v ochranných rukaviciach !			
Používaj prostriedky na ochranu dýchacích ciest !		Určenie smeru (doplnková informačná značka)	
Používaj ochrannú obuv !		Miesto prvej pomoci	
Používaj ochranný odev !		Nosidlá	
Používaj ochranný štít na tvár !		Telefón na núdzové volanie	
Používaj cesty vyhradené pre chodcov !		Bezpečnostná sprcha	
... (Všeobecný príkaz) použiť s doplnkovou značkou		Prostriedky na vymývanie očí	

Značky na ochranu pred požiarimi	
Požiarna hadica (hydrantové zariadenie)	
Rebrík	
Hasiaci prístroj	
Telefón na núdzové volanie v prípade požiaru	
Určenie smeru (doplnková informačná značka)	

FAREBNÉ OZNAČENIE PREKÁŽOK A NEBEZPEČNÝCH MIEST	
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)
Výstražné žltó-čierne označenie (trvalá prekážka)	
Výstražné bielo červené označenie (dočasná prekážka)	

SIGNÁLY PRE RUČNÚ SIGNALIZÁCIU

Význam	Opis	Ilustrácia
A. Všeobecné signály		
ŠTART Výstraha Začiatok príkazu	obe ramená sú vystreté vodorovne, dlane sú obrátené dopredu	
STOP Prerušenie Koniec pohybu	pravé rameno smeruje hore, dlaň je obrátená dopredu	
KONIEC Koniec činnosti	obe ruky sú tesne nad sebou vo výške hrudníka	
B. Vertikálne pohyby		
ZDVIHNUTIE	pravé rameno smeruje hore dlaň je obrátená dopredu a pomaly opisuje kruh	
SPUSTENIE	pravé rameno smeruje dole, dlaň je obrátená dovnútra a pomaly opisuje kruh	
VERTIKÁLNA VZDIALENOSŤ	ruky naznačujú príslušnú vzdialenosť	
C. Horizontálne pohyby		
POHYB VPRED	obe ramená sú ohnuté, dlane sú obrátené hore a predlaktie sa pomaly pohybuje smerom k telu	
POHYB VZAD	obe ramená sú ohnuté, dlane sú obrátené dolu a predlaktia sa pomaly pohybujú smerom od tela	
VPRAVO od signalistu	pravé rameno je vystreté vodorovne, dlaň je obrátená dolu a pomaly robí malé pohyby vpravo	
VĽAVO od signalistu	ľavé rameno je vystreté vodorovne, dlaň je obrátená dolu a pomaly robí malé pohyby vľavo	
HORIZONTÁLNA VZDIALENOSŤ	ruky naznačujú príslušnú vzdialenosť	

Význam	Opis	Ilustrácia
D. Nebezpečenstvo		
NEBEZPEČENSTVO Núdzové zastavenie	obe ramená smerujú hore, dlane sú obrátené dopredu	
RÝCHLO	všetky pohyby rýchlejšie	
POMALY	všetky pohyby pomalšie	

Kontrolný záznam previerky staveniska

PREVIERKU VYKONAL:

STÚPEC „HODNOTENIE“	✓	Akceptovateľné	N	Neuplatňuje sa	O	Závady odstránené v priebehu inšpekcie
	✗	Neakceptovateľné	12	Vyžadovaná náprava do 12 h.	U	Upozornenie personálu zhotoviteľa
POLOŽKA:		HODN.		POLOŽKA:		HODN.
01	Závady z predchádzajúcej inšpekcie odstránené			17	Činnosti vyžadujúce špeciálne oprávnenie/ kvalifikáciu sú vykonávané len držiteľmi takýchto oprávnení	
02	Všetky požadované údaje o zhotoviteľoch obsiahnuté v „Zozname zhotoviteľov“			18	Všetky podzemné inžinierske siete sú zistené a informácie o nich boli poskytnuté zhotoviteľom	
03	Všetky požadované pracovné/ technologické postupy posúdené a odsúhlasené			19	Výkopové práce sú vykonávané bezpečným spôsobom a zabezpečené proti zosunutiu/ zavaleniu	
04	Všetci pracovníci na stavenisku preukázateľne absolvovali úvodné školenie a boli oboznámení s plánom BOZP			20	Pri odovzdaní lešenia do užívania bola písomne potvrdená jeho úplnosť a nezávadnosť montážnou firmou	
05	Informácie pre prípad núdze aktualizované a k dispozícii na stavenisku			21	Lešenie je udržiavané v nezávadnom a bezpečnom stave s náležitým zabezpečením proti pádu	
06	„Register nebezpečných látok a prípravkov“ úplný a zodpovedajúci situácii na stavbe			22	Lešenie je náležite vybavené zábranou proti pádu predmetov	
07	Karty bezpečnostných údajov ku všetkým nebezpečným látkam a prípravkom predložené a sú k dispozícii na stavenisku			23	Staveniskové el. rozvádzače sú v nezávadnom stave, el. pohyblivé privody sú umiestňované bezpečným spôsobom (nehrozí nebezpečenstvo poškodenia privodu nebo zakopnutia)	
08	Označenie staveniska vyvesené na viditeľnom mieste			24	Prenosné elektrické náradie je používané bezpečným spôsobom	
09	Sociálne zariadenia k dispozícii a náležite udržiavané			25	Zariadenia a náradie sú náležite vybavené ochrannými prvkami (kryty, bezpečnostné vypínače a poistky a pod.)	
10	Komunikácie bez prekážok a nebezpečenstva zakopnutia			26	Nebezpečné látky/ prípravky sú používané, skladované a odstraňované bezpečným spôsobom	
11	Kontajnery na odpad vhodne umiestnené a pravidelne vyprázdňované			27	Práce vo výškach a nad voľnou hĺbkou sú vykonávané bezpečným spôsobom, s náležitým zabezpečením proti pádu osôb a pádu predmetov	
12	Oplotenie v nezávadnom a neporušenom stave po celom obvode staveniska			28	Zhotovitelia dodržiujú bezpečné pracovné postupy v súlade s pracovnými/ technologickými postupmi	
13	Vstup na stavenisko náležite kontrolovaný a evidovaný		Ďalšie špecifické skutočnosti zistené v priebehu inšpekcie:			
14	Pohyb vozidiel po stavenisku vykonávaný bezpečným spôsobom, vodiči pri otáčaní a cúvaní navádzaní spôsobilou osobou			29		
15	Povinné OOPP sú používané (obuv, prilba, pracovný odev)			30		
16	OOPP pre špecifické činnosti používané v súlade s pracovnými/ technologickými postupmi zhotoviteľov			31		

Dátum a podpis osoby, ktorá vykonala previerku:

REGISTER NEBEZPEČNÝCH LÁTK A PRÍPRAVKOV (VZOR)

STAVBA: ***Oprava mosta ev. č. 50-070 cez potok Drietomica, Drietoma***

LÁTKA/ PRÍPRAVOK	PRIBLIŽNÉ MNOŽSTVO	UŽIVATEĽ NA STAVENISKU (ZHOTOVITEĽ)	KBÚ PREDLOŽENA (ANO – NE)

PREHLAD Požiadaviek na odbornú a zdravotnú spôsobilosť vybraných profesií a činností

Nasledujúca tabuľka uvádza prehľad požiadaviek na kvalifikáciu a zdravotnú spôsobilosť pre najčastejšie sa vyskytujúce profesie a činnosti v stavebníctve.

Profesia/ činnosť	Doklad o odbornej spôsobilosti	Platnosť/ periodicita	Zdravotná spôsobilosť Periodicita
Lešenár (montáž a demontáž lešenia, pomocných konštrukcií)	preukaz lešenára vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia raz za 24 mesiacov	v závislosti na zaradení pracovníka do kategórie práce z hľadiska zdravotných rizík (viď nižšie)
Obsluha lesníckych strojov a zariadení	osvedčenie alebo preukaz vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia raz za 24 mesiacov	
Obsluha motorových vozíkov	preukaz obsluhy MV vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia raz za 24 mesiacov	
Obsluha ručnej motorovej reťazovej pily pri ťažbe dreva (pilčík)	osvedčenie alebo preukaz vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia raz za 24 mesiacov	
Obsluha ručnej motorovej reťazovej pily pri inej činnosti	osvedčenie alebo preukaz vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia raz za 24 mesiacov	
Obsluha stavebných strojov a zariadení	osvedčenie alebo preukaz vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia raz za 24 mesiacov	
Práca na vyhradených technických zariadeniach elektrických	osvedčenie alebo preukaz vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov	
Práca na vyhradených technických zariadeniach plynových	osvedčenie alebo preukaz vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov	
Práca na vyhradených technických zariadeniach tlakových	osvedčenie alebo preukaz vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia najmenej raz za 24 mesiacov	
Práca na vyhradených technických zariadeniach zdvíhacích	osvedčenie alebo preukaz vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizačnej odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia na základe intervalu	

		stanoveného v internom dokumente	
Práca vo výške (nad 1.5 m mimo pevných a bezpečných plôch nad 1.5 m; na pohyblivých pracovných plošinách; na rebríkoch vo výške nad 5 m; pomocou horolezeckej/speleologickej techniky)	záznam zo školenia	absolvovanie školenia raz za 12 mesiacov	
Viazač bremien	preukaz viazača vydaný oprávnenou PO/FO	absolvovanie aktualizácie odbornej prípravy raz za 5 rokov + absolvovanie školenia na základe intervalu stanoveného v internom dokumente	
Trhacie práce malého rozsahu (privádzanie výbušnín k výbuchu, ich zneškodňovanie alebo ničenie a vykonávanie alebo riadenie odborných prác s tým spojených)	oprávnenie strelmajstra vydané obvodným banským úradom	platnosť 5 rokov od vydania	lekárska prehliadka v závislosti od pracovnej kategórie (viď nižšie)
Trhacie práce veľkého rozsahu (privádzanie výbušnín k výbuchu, ich zneškodňovanie alebo ničenie a vykonávanie alebo riadenie odborných prác s tým spojených)	oprávnenie technického vedúceho odstrelu vydané SBÚ	platnosť 5 rokov od vydania	lekárska prehliadka v závislosti od pracovnej kategórie (viď nižšie)
Výkon prác 3. kategórie z hľadiska zdravot. rizík (v zmysle vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z.)			lekárska prehliadka lekárom pracovnej služby raz za 2 roky
Výkon prác 4. kategórie z hľadiska zdravot. rizík (v zmysle vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z.)			lekárska prehliadka lekárom pracovnej služby raz za 1 rok
Vodiči motorových vozidiel skupiny C, C+E, D, D+E a podskupiny C1, C1+E, D1, D1+E vo veku do 65 rokov	vodičské oprávnenie príslušnej skupiny	absolvovanie školenia min. raz za 24 mesiacov	Doklad o zdravotnej spôsobilosti lekárska prehliadka každých 5 rokov
			Doklad o psychickej spôsobilosti lekárska prehliadka u certifikovaného psychológa každých 5 rokov
			Doklad o psychickej spôsobilosti lekárska prehliadka u certifikovaného psychológa každé 2 roky
Vodiči motorových vozidiel všetkých skupín vo veku 65 rokov a viac	vodičské oprávnenie príslušnej skupiny	absolvovanie školenia min. raz za 24 mesiacov	Doklad o zdravotnej spôsobilosti lekárska prehliadka každé 2 roky
Zvárač	zváračský preukaz	absolvovanie školenia min. raz za 24 mesiacov	Doklad o zdravotnej spôsobilosti najmenej raz za 5 rokov a u osôb starších ako 50 rokov raz za 3 roky

Analýza rizík a návrh bezpečnostných opatrení pre činnosti najčastejšie sa vyskytujúce na stavbe.

Nebezpečenstvo: Činnosti na komunikáciách za neprerušenej premávky	
01	Ohrozenie: kontakt vozidla s osobou
	Popis ohrozenia:
	* zranenie osoby vykonávajúcej práce na komunikáciách počas premávky - nájazd, prejdenie, zachytenie, prirazenie a zranenie osoby pracujúcej na komunikácii iným vozidlom;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* používať pri práci oranžové odevy s reflexnými páskami;
	* umiestniť prenosné značky upravujúce spôsob obchádzania zamestnancov pri prácach na cestných komunikáciách;
	* stanoviť a oboznámiť zamestnancov s bezpečnými pracovnými postupmi;
02	Ohrozenie: pohyb vozidiel - dopravné nehody
	Popis ohrozenia:
	* dopravné nehody napr.: - zrážka vozidiel (čelná, z boku, zo zadu), - náraz vozidla do prekážky, - prevrátenie vozidla, - zídenie vozidla mimo vozovku;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* umiestniť dopravné kužele a prenosné dopravné značenie a pod. pre riadenie premávky v okolí vykonávaných prác;
	* používať výstražné majáky na vozidlách a strojoch, ktoré pracujú na komunikáciách počas premávky;
	* vykonávať pracovné činnosti pokiaľ je to možné v čase mimo dopravnej špičky;
Nebezpečenstvo: Mechanizované náradie	
03	Ohrozenie: navinutie, namotanie odevu
	Popis ohrozenia:
	* namotanie odevu, resp. jeho voľných častí, vlasov, rukavice na rotujúci nástroj (najčastejšie vrták pri vrtačkách a rotujúce upínacie súčasti brúsiacich, leštiacich, hladiacich kotúčov a pod. náradie s rotujúcimi nástrojmi);
	* namotanie, navinutie rukavice pri kontakte ruky s rotujúcou miešacou vrtuľou nasadenou na el. vrtačku;
03	Bezpečnostné opatrenia:
	* zabezpečiť vhodné oblečenie zamestnanca bez voľne vlajúcich častí;
	* nepracovať v rukaviciach;
	* dodržovanie zákazu nosiť nezapnutý odev, náramkové hodinky a pod. (nebezpečné je držať náradie, hlavne vrtačky, pri práci v rukaviciach);
04	* vykonávať nastavenie, čistenie, mazanie a opravy náradia len ak je náradie vypnuté;
	* neprenášať náradie zapojené do siete s prstom na spínači;
	* nezastavovať rotujúce vreteno alebo vrták rukou a rukou odstraňovať triesky a odpad;
04	Ohrozenie: odletujúce časti opracovávaných materiálov
	Popis ohrozenia:
	* zranenie odletujúcimi časťami opracovávaných materiálov pri práci s vrtačkami, búracími kladivami, sekáčmi a pod. (elektrickými aj pneumatickými);
	* zranenie očí a tváre odletujúcimi časťami pri opracovaní rôznych materiálov pneumatickými i elektrickými brúskami, vrtačkami, búracími kladivami, sekáčmi a pod. (najzávažnejšie je ohrozenie

	očí odlietnutými úlomkami, trieskami, drobnými časticami brúseného a rezaného materiálu a hlavne brúsiaceho, resp. rezacieho kotúča pri brúskach);
	Bezpečnostné opatrenia:
	* pri pracovných úkonoch, kedy hrozí nebezpečenstvo ohrozenia zraku (napr.: u vŕtačiek s príklepom pri vŕtaní do tehál alebo betónu) používať okuliare alebo tvárové štíty;
	* vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;
Nebezpečenstvo: Nástroje a malé stroje so spaľovacími motormi	
05	Ohrozenie: požiar, výbuch
	Popis ohrozenia:
	* požiar, výbuch pohonných hmôt (benzínových pár), popálenia, ekologické škody;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* neponechávať motor v chode v blízkosti otvoreného ohňa, nefajčiť pri čerpaní paliva a prevádzky stroja;
	* nepreplňovať obsah nádrže;
	* pri doplňovaní paliva vylúčiť rozliatie paliva;
06	* zbytky vytečeného alebo vystreknutého paliva vždy neodkladne utrieť a bezpečne likvidovať;
	* palivo (benzín - pohonnú zmes) dopĺňať len v dobre vetrateľných priestoroch, t.j. na vonkajšom priestranstve alebo v dobre vetranej miestnosti;
	* po natankovaní palivovú nádrž spoľahlivo uzatvoriť vekom;
	* neštartovať zahľtený benzínový motor s vybratou sviečkou, palivo zachytené vo valci by prudko vystrieklo z otvoru pre sviečku, neskúšať či sviečka iskrí, ak je motor zahľtený, alebo ak je cítiť pach po benzíne (náhodná iskra môže vznietiť benzínové pary);
	Ohrozenie: zasiahnutie osoby pohybujúcimi sa časťami
	Popis ohrozenia:
	* zasiahnutie obsluhy pohybujúcimi sa časťami;
07	Bezpečnostné opatrenia:
	* ochranné kryty a zariadenia udržiavať vo funkčnom stave;
	* neprevádzkovať stroje a nástroje bez bezpečnostných zariadení, s nenamontovanými a nefunkčnými krytmi;
	* nástroje udržiavať tak, aby zaisťovalo bezpečné upínanie nástroja a aby nepripúšťalo styk obsluhy s pohybujúcimi sa časťami mechanického ústrojenstva, poprípade nástroja;
	* nastavovanie, čistenie, a opravy náradia vykonávať len v kľude;
	* motor vypínať pri ukončení práce, pri odkladaní náradia, pri prevádzkových prestávkach, pred opravou a údržbou, pred výmenou nástroja, aj pri prerušení práce vypnúť motor;
	Bezpečnostné opatrenia:
08	* udržiavať rezačky v dobrom technickom. stave;
	* vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;
	Ohrozenie: kontakt s otáčajúcimi sa časťami
	Popis ohrozenia:
	* zranenie končatín otáčajúcimi sa časťami (klinovým remeňom a pod.);
	Bezpečnostné opatrenia:
	* údržbárske práce vykonávať len pri zastavených pohonoch;
08	* po ukončení údržbárskych prác namontovať späť ochranné zariadenie;
Nebezpečenstvo: Stroje pre rezanie vozoviek	
07	Ohrozenie: hlučnosť
	Popis ohrozenia:
	* hlučnosť;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* udržiavať rezačky v dobrom technickom. stave;
	* vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;
08	Ohrozenie: kontakt s otáčajúcimi sa časťami
	Popis ohrozenia:
	* zranenie končatín otáčajúcimi sa časťami (klinovým remeňom a pod.);
	Bezpečnostné opatrenia:
	* údržbárske práce vykonávať len pri zastavených pohonoch;
	* po ukončení údržbárskych prác namontovať späť ochranné zariadenie;

09	Ohrozenie: nadmerná prašnosť
	Popis ohrozenia:
	* prašnosť, ohrozenie dýchacích ciest;
	Bezpečnostné opatrenia: * rezanie vykonávať za mokra, zaistiť dostatočný prívod vody pre rezanie a chladenie;
10	Ohrozenie: vibrácie
	Popis ohrozenia:
	* pôsobenie vibrácií;
	Bezpečnostné opatrenia: * dodržiavať bezpečnostné prestávky podľa návodu na obsluhu; * udržiavať rezačku v dobrom technickom stave; * vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;
Nebezpečenstvo: Nebezpečné látky	
11	Ohrozenie: nebezpečné látky - všeobecné ohrozenia
	Popis ohrozenia:
	* nebezpečné pôsobenie žieravín (kyselín a lúhov) bez ohľadu na druh, teplotu, koncentráciu a dĺžku pôsobenia na pokožku, oči a sliznice (obzvlášť nebezpečné je zasiahnutie očí), zasiahnutie zásadami je nebezpečnejšie (vzniká kolikvačná nekróza - koža je kašovitá) ako kyselinami (koagulačná nekróza - rôzne zafarbený príškvar na koži); * pri expozícii parami, aerosólov a plynmi : - nízke koncentrácie v ovzduší: pálenie v nose, nádcha, pálenie v krku, chrapot, kašeľ, pocit dusenia, pálenia spojiviek, slzenie, začervenanie kože, - vysoké koncentrácie v ovzduší: opuchnutie hrtanu, kašeľ, zvieranie na hrudníku a bolesť za hrudnou kosťou, pľúcny opuch s vykašľávaním krvi do ružova speneného spúta, - nebezpečenstvo úmrtia, poškodenie rohovky, na koži navyše vznikajú pľuzgieriky; * pri zasiahnutí očí poleptanie tkanív v okolí očí, ťažké poškodenie rohovky (vredy až prederavenie), môže dôjsť až k oslepnutiu; * pri zasiahnutí kože podľa koncentrácie a dĺžky pôsobenia vzniká poleptanie, pri ľahkom postihnutí sa objavuje pocit pálenia a bolesti, pokožka je začervenalá, okolie ľahko opuchnuté, pri vyšších koncentráciách sa objavujú na začervenej koži pľuzgieriky a vysoké koncentrácie spôsobujú hlbokú nekrózu, rozsiahle poleptanie môže aj usmrtiť; * pri požití poleptanie pier, úst, hltanu s prekrvením a opuchnutým okolím, postihnutý vracia a má hnačku, aj krvavú, bolesti pažeráka a žalúdka s následným vývojom šoku (celkové ochabnutie síl, dýchavičnosť, cyanóza - modravé zafarbenie kože dobre viditeľné na perách, ušných lalokoch a končekoch prstov, orosenie studeným potom), ktorý môže viesť ku smrti, ak prežije postihnutý štádium šoku, hrozí prederavenie tráviaceho traktu, následné zápaly osrdečníka a pobrušnice a hlavne zjazvené zúženie pažeráka a pyloru (časť žalúdka); * vdychovanie výparov riedidiel, tvrdidiel, urýchlovačov, iniciátorov a iných pomocných chemikálií, ktoré sa v priebehu vytvrdenia živíc odparujú, vdychovanie žieravín; * vdychovanie prachu primiešávaním plnidiel, ktorý vzniká pri ich rozmiešavaní, pri manipulácii so sypkými hmotami - navažovanie, dávkovanie, rozsypávanie; * poškodenie pokožky pri práci s epoxid. živicami (pôsobením tvrdidiel vyrábaných na báze amoniaku); * kontakt s výparmi na rukách, v podpazuší a na tvári (napr.: aj v dôsledku nepriliehajúcich OOPP), prejavuje sa zapálením a začervenaním pokožky, tieto jedovaté výpary spôsobujú tiež druhotné ochorenia, ktoré sa skoro všetky zle hoja; * vdychovanie výparov riedidiel, rozpúšťadiel alebo tvrdidiel do priedušiek vedie k poškodeniu dýchacích ciest, v konečnej fáze až trvalému; * alergické reakcie v dôsledku expozície najrôznejších látok; * popálenie príp. explózia pri používaní riedidiel, horľavých kvapalín, reaktívnych syntetických živíc

	<p>(sú horľavé, rovnako ako väčšina riedidiel);</p> <p>* najrôznejšie príznaky ako začervenanie, vyrážky, ale aj nádcha, slzenie, dýchacie ťažkosti podľa konkrétnej látky;</p> <p>Bezpečnostné opatrenia:</p> <p>* poverovať manipuláciu s chemickou látkou kvalifikovaných zamestnancov s príslušnou zdravotnou spôsobilosťou;</p> <p>* stanoviť a oboznámiť zamestnancov s bezpečnými pracovnými postupmi;</p> <p>* oboznámiť zamestnancov s účinkami a vlastnosťami látok;</p> <p>* zabrániť priamemu kontaktu pokožky s nebezpečnými látkami;</p> <p>* zaistiť vetranie, prívod čerstvého vzduchu;</p> <p>* v prípade alergických reakcií vyhľadať lekára, podľa skúseností je najlepšie včas zmeniť pracovné zaradenie zamestnanca;</p> <p>* dodržiavať zásady osobnej hygieny (nejesť, nepiť, nefajčiť);</p> <p>* rešpektovať označenie a pokyny výrobcov na balení a obaloch týchto látok, napr. "Nedýchať výpary", "Jedovaté pri vdýchnutí", "Pozor na zasiahnutie pokožky", "Pozor, horľavá kvapalina" a ďalšie informácie (vrátane informácií v bezpečnostných listoch a pod.);</p> <p>* včas odstraňovať uniknuté, vyliate, rozsypané látky;</p> <p>* zabezpečiť dozor pri práci, kontrolu vedúcimi zamestnancami;</p> <p>* vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;</p>
	Nebezpečenstvo: Práce a pohyb zamestnancov vo výškach a nad voľnou hĺbkou
	<p>Ohrozenie: pád zamestnanca z výšky</p> <p>Popis ohrozenia:</p> <p>* pád zamestnanca z výšky - z voľných nezaistených okrajov stavieb, konštrukcií a pod.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pri kontrole zvislosti steny, - pri murovaní z podláh z vnútra objektu, ak nemá koruna vymurovanej steny výšku aspoň 60 cm - pri práci a pohybe osôb na lešení, - pri odoberaní bremien dopravovaných el. vrátkom, žeriavom na nezaistené podlahy, - pri zhotovovaní debnenia, betónovania a oddebnovania u monolitických stropných konštrukcií, schodísk a pod., - pri práci a pohybe v blízkosti voľných nezaistených otvorov v obvodových stenách (balkónové dvere, lodžie), u schodiskových ramien a podest, výťahových šácht, otvorov a prestupov v podlahách (napr. pre zvislé potrubia, medzery medzi konštrukčnými prvkami podláh), - pri búraní vonkajších obvodových stien, podláh, striech schodísk, terás, rámp, balkónov, lodží a pod., - pri natieračských prácach najrôznejších konštrukcií a zariadení vo výške, - pri šplhaní a vystupovaní po konštrukčných prvkoch stavby, po konštrukcii lešenia, - pri montáži a demontáži lešenia, pri zrútení lešenia, prevrátení nekotveného a pojazdného lešenia (podľa potreby nutné doplniť a upraviť podľa podmienok pracoviska, staveniska, napr. v technologických postupoch); <p>Bezpečnostné opatrenia:</p> <p>* vytvoriť podmienky pre zaistenie bezpečnosti práce na strechách v rámci dodávateľskej dokumentácie hlavne vypracovaním, resp. stanovením technologického alebo pracovného postupu;</p> <p>* zaistiť vybavenie stavby konštrukciami pre práce vo výškach a zvyšovanie miesta práce (lešenia, rebríky, materiál, inventárne dielce) a ich dostatočná únosnosť, pevnosť a stabilitu;</p> <p>* priebežne zaisťovať všetky voľné okraje stavby, kde je rozdiel výšok väčší ako 1,5 m a to jednou z týchto alternatív:</p> <p>a) kolektívnym zabezpečením - t.j. ochrannými alebo záchytnými konštrukciami (zábradlím so zárážkou alebo iná ekvivalentná alternatíva) a to hlavne voľné okraje podláh, nezaistené steny o výške aspoň 60 cm, otvory v obvodových stenách, výťahových šácht, voľné okraje schodiskových ramien a podest, terás, rámp, balkónov, lodží a pod.),</p>
12	

	<p>b) osobným zaistením (predovšetkým u krátkodobých prác),</p> <p>c) kombináciou kolektívneho a osobného zabezpečenia;</p> <p>* zamedziť prístup k miestam na strechách, kde sa nepracuje a ich voľné okraje nie sú zaistené proti pádu;</p> <p>* zaistiť vypracovanie technologického postupu vrátane riešení BOZP pri vykonávaní náročnejších prác vo výškach, v prípade nezriaďovania osobného zaistenia je nutné vytvoriť podmienky pre použitie POZ, o. i. vopred určiť miesto úväzu (ak nie je technol. postup spracovaný stanoví miesta úväzu (kotvenia) POZ zodpovedný zamestnanec);</p> <p>* používať ochranné a záchytné konštrukcie (napr. lešenia alebo iná ekvivalentná alternatíva), len pokiaľ bola ich výstavba ukončená, a boli vybavené a vystrojené a po ich odovzdaní do užívania; *</p> <p>* zamedziť prístup na miesta, kde sa nepracuje a ich voľné okraje nie sú zaistené proti pádu;</p> <p>* zabezpečiť kontrolu zvislosti stien a pod. práce nevykonávať priamo z vymurovanej steny (nebezpečie uvoľnenia tehly a nezatuhnúť spodného muriva);</p> <p>* zaistiť zamestnancov vo výškach tam, kde sa nedá použiť kolektívna ochrana, osobným zaistením (POZ) a to napr. pri odoberaní bremien dopravovaných el. vrátkom, žeriavom na nezaistené podlahy v zastrešených poschodiach, pri zhotovovaní debnení a oddebňovaní, pri práci na strechách a iných krátkodobých prácach vo výške;</p>
Nebezpečenstvo: Prevádzka cestných motorových vozidiel	
13	Ohrozenie: nehody
	Popis ohrozenia:
	* zranenia a úrazy, nehody v areáli stavby;
	Bezpečnostné opatrenia:
14	* oboznámiť vodičov s návodom na obsluhu vozidla;
	* rešpektovať príslušné dopravné značenie (jednosmernú prevádzku, prednosť v jazde, max. rýchlosť a i.);
	* oboznámiť sa s menej obvyklými rozmermi vozidla, nákladu, dopravných ciest;
	Ohrozenie: prirazenie osoby vozidlom ku pevnej konštrukcii
15	Popis ohrozenia:
	* prirazenie alebo pritlačenie osoby vozidlom k časti stavby, inej pevnej konštrukcii, prekážke pri vchádzaní do zúžených priestorov, do vrát, pri cúvaní a pod.;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* dodržiavať bezpečnú vzdialenosť;
16	* poznať rozmery (šírku, výšku, dĺžku) vozidla;
	* zabezpečiť bezpečnostné značenie - čierne-žlté šrafovanie zúžených okrajov vrát, vjazdov až do výšky očí sediaceho vodiča;
	* zaistiť pri cúvaní neprítomnosť osôb za vozidlom;
	* osoba pomáhajúca pri cúvaní sa nesmie nachádzať medzi vozidlom a pevnou prekážkou, výnimku tvorí pripájanie vozidiel a prívosov;
17	* oznámiť pred začiatkom cúvania výstražným zvukovým znamením začiatok cúvania;
	* venovať zvýšenú pozornosť v priestore vrátnic - vjazdov (pri bráne), v priestoroch expedície atď.;
Nebezpečenstvo: Dláždíčkové práce, ručná manipulácia s materiálom	
18	Ohrozenie: poškodenie chrbtice
	Popis ohrozenia:
	* poškodenie chrbtice pri dlhodobjšom zdvíhaní a manipulácii s bremenami v nevhodnej polohe;
	* poranenie kĺbov prudkým nekoordinovaným pohybom;
19	Bezpečnostné opatrenia:
	* dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany a zdravia pri práci, správny spôsob manipulácie, pokiaľ možno v polohe z podrepu, nie z predklonu, bez ohnutého chrbta;
	* bremeno držať blízko tela, zdvíhanie nevykonávať trhavými pohybmi a pod.;

16	Ohrozenie: preťaženie a presilenie
	Popis ohrozenia:
	* preťaženie a presilenie v dôsledku zdvíhania, premiestňovania a manipulácie s bremenami nadmernej hmotnosti, príp. chybného spôsobu manipulácie;
	Bezpečnostné opatrenia:
17	* dbať na správne spôsoby ručnej manipulácie;
	* nepreťažovať zamestnancov, dodržiavať hmotnostné limity;
	Ohrozenie: prirazenie, pritlačenie prstov
	Popis ohrozenia:
18	* prirazenie, pritlačenie prstov o hranu dlaždice, obrubníka, betónu, skruže, kanalizačnej vpuste a i. pri manipulácii a osadzovaní betónových prvkov a iného materiálu;
	* prirazenie ruky k úložnej ploche vykladaného dopravného prostriedku;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* dbať na správne a pevné uchopenie materiálu;
19	* používať vhodné manipulačné pomôcky (kliešte, zveráky a pod.);
	* vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;
	Nebezpečenstvo: Zásobníky na sypké materiály
	Ohrozenie: neodborná obsluha zásobníka, nedostatočné zaistenie zariadenia
20	Popis ohrozenia:
	* zasypanie osôb v dôsledku neodbornej obsluhy zásobníka, nedostatočného zaistenia zásobníka, na ktorom prebiehajú údržbárske práce, resp. je v poruchovom stave;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* vykonávať údržbu a obsluhu zariadenia smie iba spôsobilá, zaškolená a poverená osoba, oboznámená s podmienkami prevádzky zariadenia a jeho vlastnosťami a bezpečnostnými predpismi;
21	* zabezpečiť nepretržitú dostupnosť dokumentácie výrobcu pre obsluhu a údržbu zariadenia v prípade potreby;
	* vypracovať a zaistiť dostupnosť prevádzkového poriadku zásobníka,
	* obsluhovať zásobník v súlade s podmienkami výrobcu a dodržiavať pokyny ustanovené prevádzkovým poriadkom,
	* v prípade vykonávania údržby na zariadení, odstraňovaní poruchy, resp. keď je zariadenie alebo jeho časť v poruchovom stave, zaistiť zariadenie proti spusteniu inou osobou;
22	* ak sa prácam na nezabezpečenom zariadení nedá vyhnúť (napr. z dôvodu nastavovania zariadenia), prácu za takýchto podmienok povoliť výlučne za prítomnosti ďalšej istiacej osoby pri najbližšom núdzovom vypínači;
	Nebezpečenstvo: Nakladače kolesové, lopatové, čelné a otočné
	Ohrozenie: pritlačenie osoby pohybom nakladača
	Popis ohrozenia:
23	* pritlačenie a zachytenie osoby pohybom častí nakladača;
	* zachytenie a vtiahnutie končatiny pohybujúcou sa časťou stroja pri opravách a nastavenie hydraulického systému za chodu;
	* pád zamestnanca z výšky pri opravách, údržbe a čistení otočného ramena výložníka vo výške;
	Bezpečnostné opatrenia:
24	* údržbu a čistenie vykonávať len po zastavení a vylúčení nežiaduceho, predčasného spustenia chodu stroja (vybratím kľúčika zo spínacej skrinky v kabíne podvozku vozidla a kabíne zvrškov);
	* venovať zvýšenú opatrnosť pri nutnej práci na hydraulickom systéme za chodu, práca dvoch osôb vzájomne sa dorozumievajúcich z dohovorenými znameniami;
	* jednotlivé mechanizmy (výložník a jeho časti) pri čistení a opravách spustiť na zem alebo do polohy, v ktorej sú tieto mechanizmy zabezpečené proti pádu, samovoľnému pohybu a uvoľneniu;
	* použiť prostriedky osobného zaistenia proti pádu pri práci na zvršku;

Nebezpečenstvo: Stavenisko - pracovisko, podlahy a komunikácie - pohyb osôb	
20	Ohrozenie: pád osoby do hĺbky
	Popis ohrozenia:
	* pád do hĺbky (do výkopov, priehlbín, pošmyknutie pri chôdzi po svahoch a pod.);
	Bezpečnostné opatrenia:
	* vybaviť voľné okraje výkopov, prechodových lávok a mostíkov zábradlím, príp. nápadnou prekážkou; * venovať zvýšenú opatrnosť a sústredenosť hlavne v zime a za dažďa, zriadiť pomocné stupne pre nutnú chôdzu po svahu; * zvoliť vhodnú trasu pri chôdzi po svahu, pripustiť chôdzu len pri dodržaní max. prípustného sklonu svahu, násypu; * vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;
21	Ohrozenie: pád osoby na rovine
	Popis ohrozenia:
	* pád, narazenie rôznych častí tela pri páde v priestoroch staveniska, podvrtnutie nohy pri chôdzi osôb po staveniskových komunikáciách a podlahách, pracovných schodíkoch, dočasných schodiskách, rampách, vyrovnávacích mostíkoch, lávkach, podlahách lešení, plošinách a i. pomocných pracovných podlahách;
	* pošmyknutie pri chôdzi po teréne, zablatených, zasnežených a namrznutých komunikáciách a na vonkajších staveniskových priestoroch;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* udržiavať bezpečný stav povrchu podláh vo vnútri stavebných objektov, hlavne vstupov do objektov, frekventovaných chodieb a vnútorných komunikácií;
	* dbať na čistenie a upratovanie podláh, priechodových plôch a komunikácií, vykonávať ich čistenie a udržiavanie hlavne v zimnom období a za daždivého počasia;
22	* udržiavať komunikácie a priechody voľne priechodné a voľné, bez prekážok a zastavovaní stavebným materiálom, prevádzkovým zariadením a pod.;
	* zaistiť vedenie pohyblivých prívodov a el. káblov mimo komunikácie;
	* zabezpečiť včasné odstraňovanie komunikačných prekážok;
	* zaistiť dostatočné elektrické osvetlenie v noci, za zníženej viditeľnosti (v suterénnych priestoroch, pivniciach, miestnostiach bez okien a denného osvetlenia, v kanáloch a pod.);
	* zaistiť vhodnú voľbu trás, určiť a zriadiť vstupy na stavbu, staveniskové komunikácie, prístupové cesty a chodníky;
	* v zimnom období odstraňovať námrazu, sneh, vykonávať protišmykový posyp;
	Ohrozenie: pád zamestnanca pri výstupe a zostupe
22	Popis ohrozenia:
	* pád zamestnanca pri výstupe a zostupe na zvýšené miesta práce;
	Bezpečnostné opatrenia:
23	* ku miestam práce vo výške zaistiť bezpečný prístup (rebríky, schodisko, rampy a pod.);
	Nebezpečenstvo: Bremená a predmety - pád z výšky
	Ohrozenie: pád predmetov z výšky
	Popis ohrozenia:
	* pád predmetov a materiálu z výšky na zamestnanca s ohrozením a zranením hlavy (tehla, úlomok z materiálu prepravovaného žeriavom a i. strojom);
23	* pád úmyselne zhadzovaného materiálu a jednotlivých predmetov z výšky;
	* náhodný pád materiálu z voľného okraja podlahy stavby, pomocnej stavebnej konštrukcie;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* dbať na bezpečné ukladanie materiálu na podlahách mimo okraj;
	* materiál, náradie a pomôcky ukladať, prípadne skladovať vo výškach tak, aby boli po celú dobu

	<p>uloženia zaistené proti pádu, zošmyknutiu alebo zhodeniu vetrom;</p> <p>* zaistiť voľné okraje pomocných podláh, vrátane lešení, zarážkou pri podlahe, popr. odebnením, sieťou, plachtou a pod. proti pádu materiálu;</p> <p>* zriadiť záchytné striešky nad vstupom do objektu;</p> <p>* zabezpečiť vymedzenie a ohradenie ochranného pásma pod miestom práce vo výške, vylúčiť práce nad sebou a prístup osôb pod miesta práce vo výškach;</p> <p>* vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;</p>
Nebezpečenstvo: Pôsobenie poveternostných a prírodných vplyvov	
24	Ohrozenie: prehriatie, úpal
	Popis ohrozenia:
	* prehriatie, úpal v letnom období;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* zabezpečiť poskytovanie chladných nápojov; * dodržiavať bezpečnostné prestávky pri práci;
25	Ohrozenie: prechladnutie organizmu
	Popis ohrozenia:
	* prechladnutie zamestnanca v zimnom období pri práci na vonkajších nechránených priestranstvách;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* zabezpečiť podávanie teplých nápojov; * dodržiavať prestávky pri práci v teplej miestnosti; * vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;
Nebezpečenstvo: Nebezpečné otvory a jamy	
26	Ohrozenie: prepadnutie osoby
	Popis ohrozenia:
	* pády osôb do priehlbni, šácht, kanálov, otvorov, jám a pod.;
	* prepadnutie nedostatočne pevnými a únosnými poklopmi a prikrytím otvorov;
	* prepadnutie cez neúnosné prvky a konštrukcie umiestnené na prechodových plochách staveniska;
	Bezpečnostné opatrenia:
27	* zaistiť zabezpečenie nebezpečných priehlbni, otvorov a pod. dostatočne únosnými poklopmi, prikrytím, nápadnou prekážkou alebo pevným zábradlím;
	* poklopy zaistiť proti horizontálnemu posunutiu;
	Bezpečnostné opatrenia:
Nebezpečenstvo: Stavenisko - pracovisko, podlahy a komunikácie - pohyb osôb	
27	Ohrozenie: prepichnutie chodidla klincom
	Popis ohrozenia:
	* prepichnutie podrážky obuvi klincami, prerezanie podrážky obuvi inými ostrohrannými časťami, poranenie chodidla zamestnanca;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* dbať na včasné upratanie a odstránenie materiálu s ostrohrannými časťami (časti debnenia, vybúraný materiál s klincami a pod.); * vybaviť zamestnancov vhodnými OOPP a zabezpečiť ich správne používanie;
28	Ohrozenie: zachytenie osoby o prekážku
	Popis ohrozenia:
	* zakopnutie, podvrtnutie nohy, narazenie, zachytenie o rôzne prekážky a vystupujúce prvky v priestoroch stavby;
Bezpečnostné opatrenia:	

	* odstrániť komunikačné prekážky, o ktoré sa dá zakopnúť - skrutky, zvýšené poklapy nad úroveň podlahy, hadice, káble (napr. vo vstupných priestoroch, na chodbách a pod.);
Nebezpečenstvo: Žeriavy - autožeriavy	
29	Ohrozenie: nesprávne ukotvenie, pretrhnutie viazacieho prostriedku
	Popis ohrozenia:
	* nevhodné upnutie bremena;
	* pretrhnutie viazacieho prostriedku (oceľového viazacieho lana, reťaze, popruhu);
	* pád nestabilného bremena, prevrátenie bremena po zvesení (odvesení) na osobu (viazača);
30	Bezpečnostné opatrenia:
	* zabezpečiť na viazačské práce iba kvalifikovanú osobu, t.j. viazača s odbornou kvalifikáciou;
	* dbať na použitie vhodných viazacích a iných prostriedkov na uchopenie bremien so zodpovedajúcou nosnosťou podľa druhu, vlastností a tvaru bremena;
	* zaistiť nezávadnosť viazacích prostriedkov a ich pravidelné prehliadky;
	* používať dostatočne únosné a rovnako vysoké preklady a podložky;
31	Ohrozenie: ohrozenie bezpečnosti cestnej premávky
	Popis ohrozenia:
	* ohrozenie bezpečnosti cestnej premávky a osôb pri nedodržaní prepravných a manipulačných podmienok;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* udržiavať otočnú časť pevne zaistenú pri preprave žeriava na cestných komunikáciách;
32	* nemanipulovať s výložníkom pred jeho odistením z prepravnej polohy a uvoľnení kladnice zo závesu;
	* neprepravovať osoby v kabíne žeriavovej nadstavby;
	* po ukončení prevádzky:
	- vypnúť všetky mechanizmy a pohony polohy,
	- prestaviť žeriav do prepravnej polohy,
33	- skontrolovať zatahnutie kotiev a ich zaistenie,
	- skontrolovať či je zasunutý teleskopický výložník,
	- skontrolovať zavesenie kladnice za hák v závese alebo jej bezpečné uloženie na plošinu žeriava a zaistenie,
	- skontrolovať, či sú zaistené všetky odnímateľné časti a príslušenstvo na plošine žeriavu a žeriavovej nadstavbe (oporné dosky kotiev, podkladový materiál, náradia, viazacie prostriedky),
	- uzamknúť kabínu;
Nebezpečenstvo: Výkopy stavebných rýh (pre kanalizáciu, vodovody, plynovody a pod.), stavebné jamy	
34	Ohrozenie: pád predmetov na osobu vo výkope
	Popis ohrozenia:
	* pád predmetov (kamene, a pod.) na zamestnanca vo výkope;
	Bezpečnostné opatrenia:
	* pri práci vo výkope používať pridelené OOPP (na ochranu hlavy - ochranná prilba);
35	* dbať na zaistenie alebo odstránenie balvanov, zvyškov stavebných konštrukcií v stenách výkopu;
	Ohrozenie: poškodenie a narušenie podzemných vedení
	Popis ohrozenia:
	* poškodenie a narušenie podzemných vedení, zasiahnutie el. prúdom pri poškodení el. káblov, výbuch pri narušení a poškodení plynových potrubí s následným únikom zemného plynu do uzavretých priestorov príľahlých objektov, kedy môže dôjsť k iniciácii vytvorenej výbušnej zmesi;
	Bezpečnostné opatrenia:
36	* zaistiť identifikáciu a vyznačenie podzemných vedení, ich vytýčenie pred začatím zemných prác, obmedzenie strojnej vykopávky v blízkosti potrubí alebo káblov, dodržiavanie podmienok stanovených prevádzkovateľmi vedení pri prevádzkaní strojných vykopávok;

	<ul style="list-style-type: none"> * obnažovanie potrubí a káblov vykonávať ručne so zvýšenou opatrnosťou; * obnažené potrubia zaistiť proti prehybu, vybočeniu a rozpojeniu;
33	Ohrozenie: zavalenie a udusenie osoby vo výkope
	Popis ohrozenia:
	<ul style="list-style-type: none"> * zavalenie, zasypanie a udusenie zamestnancov pri vstupe a práci vo výkopoch; * pozn.: vykopávanie výkopov odstraňovaním zeminy sa narušuje pôvodný rovnovážny stav v zemine, dochádza k ťahovým a šmykovým silám v obnažených stenách výkopu, ktoré je nutné nahradiť umelo, inak by došlo ku zrúteniu steny. K poruche stability zeminy vedie všetko, čo zvyšuje napätie v zemine a všetko, čo znižuje pevnosť zeminy.; * najdôležitejšie príčiny zvyšovania napätí: <ul style="list-style-type: none"> - zväčšenie hĺbky výkopu, - nasýtenie zeminy vodou, - vodný tlak v trhlinách zeme, - hmotnosť vykopanej zeminy, strojov a pod. na povrchu pri hrane výkopu, - otrasy a vibrácie vyvolávané prevádzkou strojov, vozidiel a pod.; * všeobecne platí, že čím má zemina väčší obsah vody, tým ťažšie a zložitejšie je zaistovanie stability stien a svahov v nej vytvorených;
	Bezpečnostné opatrenia:
	<ul style="list-style-type: none"> * zaistiť steny výkopov proti zosunutiu stien od hĺbky 1,30 m (resp. 1,50 m v nezastavanom území) pažením alebo svahovaním podľa projektu a skutočného stavu, fyzikálno - mechanických vlastností zeminy a miestnych podmienok; * zaistiť kontrolu stien výkopu, paženie pred vstupom, vylúčiť vstup osôb do nezaisteného výkopu; * nevytvárať previsy, odstrániť kamene a pod. v stene; * nezaťažovať hrany výkopu (voľný pruh min. 50 cm) a to ani vykopanou zeminou, materiálom ani prevádzkou strojov, ak nie je zriadené spoľahlivé paženie, štetovnicová stena a pod; * vylúčiť vstup zamestnancov do výkopu s nezaistenými stenami (strojovo hĺbenými) pri väčšej hĺbke ako 1,3 resp. 1,5 m; * podľa potreby zaistiť odvodnenie výkopu, resp. terénu pozdĺž výkopu; * dodržiavať správny postup odstraňovania paženia; * zriadiť rebríky (popr. rampy, schody) pre bezpečný zostup a výstup do výkopu a pre rýchle opustenie výkopu v prípade vzniku nebezpečenstva;

Písomná informácia o možnom ohrození zamestnancov iných zhotoviteľov na stavenisku

V súvislosti s vykonávanými prácami a činnosťami na stavenisku, pri ktorých môžu byť ohrození Vaši zamestnanci, Vás týmto písomne informujeme o možných rizikách a žiadame Vás o prijatie doleuvedených bezpečnostných opatrení na ich minimalizáciu. Jednotlivé ohrozenia sú popísané nižšie:

Vykonávané činnosti:

☐ zemné práce	☐ trhacie práce	Iné (popíš):
☐ betonárske práce	☐ montáž/ demontáž lešenia	☐
☐ montáž stavebných konštrukcií	☐ zváranie/ rezanie plameňom	☐
☐ murárske práce	☐ práce na lešení	☐
☐ maliarske/ natieračské práce	☐ práce na streche/ fasáde	☐
☐ inštalatérske práce	☐ zvislá doprava materiálu	☐
☐ tesárske práce	☐ práce stavebných strojov	☐
☐ búracie/ demolačné práce	☐ pohyb vozidiel a ich súčastí	☐

Možné ohrozenia			Poznámka
01) Požiar, výbuch	☐ ANO	☐ NIE	
Opatrenie:			
02) Otrava	☐ ÁNO	☐ NIE	Odobvzdané KBÚ k látkam/ prípravkom:
Opatrenie:			
03) Zadusenie	☐ ÁNO	☐ NIE	Odobvzdané KBÚ k látkam/ prípravkom:
Opatrenie:			
04) Inhalácia/ požitie škodlivých alebo toxických látok	☐ ÁNO	☐ NIE	Odobvzdané KBÚ k látkam/ prípravkom:
Opatrenie:			
05) Poleptanie žieravinami	☐ ÁNO	☐ NIE	Odobvzdané KBÚ k látkam/ prípravkom:
Opatrenie:			
06) Nadmerný hluk	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
07) Nadmerná prašnosť	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			

Možné ohrozenia			Poznámka
08) Expozícia škodlivému žiareniu	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
09) Zasiahnutie elektrickým prúdom	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
10) Pád predmetov z výšky	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
11) Zrútenie konštrukcie	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
12) Zavalenie/ zasypanie zeminou	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
13) Popálenie na horúcom povrchu	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
14) Úraz pohybujúcou sa časťou stroja	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
15) Zrazenie vozidlom, mobilným strojom	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
16) Iné:	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
17) Iné:	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
18) Iné:	☐ ÁNO	☐ NIE	
Opatrenie:			
Informovaný a informujúci sa dohodli na vyššie uvedených opatreniach pre minimalizáciu ohrození.			
Miesto a dátum:			
Informujúci (meno, podpis)	Kordinátor bezpečnosti (podpis)		
Informovaný (meno, podpis)			

Názov firmy :

.....

Sídlo:

.....

Telefón / e-mail:

Identifikačný list

dodávateľa prác pre stavbu Oprava mosta ev. č. 50-070 cez potok Drietomica, Drietoma

Dátum začiatku objednaných prác /dd.mm.rrrr/:			
Dátum ukončenia objednaných prác /dd.mm.rrrr/			
Určenie zodpovednej osoby /osoba zodpovedná za BOZP a OPP/	Meno a priezvisko		
	Telefón:		
Stupeň vzdelania v oblasti BOZP /zodpovedná osoba za BOZP/	Školenie BOZP a OPP pre vedúcich pracovníkov	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	
		bezpečnostný technik	technik PO
		Dátum:	Dátum a číslo:
Identifikácia realizovaných prác dodávateľa			